

ΑΝΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ελλάδα: Μνημόνιο Συνεννόησης στις

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3 Μαΐου 2010

Οι τριμηνιαίες εκταμιεύσεις της διμερούς οικονομικής βοήθειας από τα Κράτη-Μέλη της Ευρωζώνης θα βασίζονται σε τριμηνιαίους απολογισμούς των προϋποθέσεων για όλη τη χρονική διάρκεια της συμφωνίας. Η αποδέσμευση των δόσεων θα βασίζεται στην τήρηση των ποσοτικών κριτηρίων επιδόσεων και στη θετική αξιολόγηση της προόδου στα κριτήρια πολιτικής του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής (ΜΟΧΠ) και αυτού του Μνημονίου, το οποίο καθορίζει τα λεπτομερή κριτήρια για τις διαδοχικές αξιολογήσεις έως το τέλος του 2011. Τα λεπτομερή κριτήρια για τα έτη 2012 και 2013 θα καθοριστούν με την ευκαιρία της αξιολόγησης της άνοιξης του 2011.

Οι αρχές δεσμεύονται να διαβουλεύονται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ για την υιοθέτηση πολιτικών που δεν συνάδουν με αυτό το μνημόνιο. Θα τους παρέχουν επίσης όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για την παρακολούθηση της προόδου και της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κατάστασης κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος (Παράρτημα 1). Πριν από την καταβολή των δόσεων, οι αρχές πρέπει να παρέχουν μια έκθεση συμμόρφωσης σχετικά με την εκπλήρωση των προϋποθέσεων.

1. Ενέργειες για τον πρώτο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του δεύτερου τριμήνου 2010)

i. Δημοσιονομική Εξυγίανση

Πρόοδος όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2010 και τα δημοσιονομικά μέτρα που υιοθετήθηκαν στη συνέχεια. Η πρόοδος αξιολογείται σε σχέση με τα (σωρευτικά) τριμηνιαία ανώτατα όρια ελλείμματος στο ΜΟΧΠ (συμπεριλαμβανομένου του Τεχνικού Μνημονίου Συνεννόησης (ΤΜΣ)). Οι αρχές θα λάβουν τα ακόλουθα μέτρα, που θα εξοικονομήσουν συνολικό ποσό ίσο με 2,5% του ΑΕΠ το 2010:

- Αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ, με απόδοση τουλάχιστον 1800 εκ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (800 εκ. ευρώ το 2010).
- Αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα, στον καπνό και στο αλκοόλ, με απόδοση τουλάχιστον 1.050 εκ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (450 εκατ. ευρώ το 2010).
- Μείωση του μισθολογίου του δημοσίου τομέα με τη μείωση των δώρων Πάσχα, Χριστουγέννων και επιδόματος αδειας και των επιδομάτων που καταβάλλονται σε δημοσίους υπαλλήλους, με τις καθαρές εξοικονομήσεις να ανέρχονται σε 1.500 εκ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (1.100 εκ. ευρώ το 2010).

- Μείωση των δώρων Πάσχα, Χριστουγέννων και επιδόματος αδείας που καταβάλλονται στους συνταξιούχους, με ταυτόχρονη προστασία αυτών που λαμβάνουν χαμηλότερες συντάξεις, με τις καθαρές εξοικονομήσεις να ανέρχονται σε 1.900 εκ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (1.500 εκ. ευρώ το 2010).
- Ακύρωση πιστώσεων του προϋπολογισμού για αποθεματικό απροβλέπτων, με στόχο την εξοικονόμηση 700 εκ. ευρώ.
- Μείωση των υψηλότερων συντάξεων, με στόχο την εξοικονόμηση 500 εκ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (350 εκ. ευρώ το 2010).
- Κατάργηση των περισσότερων από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού για το επίδομα αλληλεγγύης (εκτός από ένα μέρος για την ανακούφιση της φτώχειας), με στόχο την εξοικονόμηση 400 εκ. ευρώ.
- Μείωση των δημοσίων επενδύσεων κατά 500 εκ. ευρώ σε σύγκριση με τον ισχύοντα σχεδιασμό.
- Το Κοινοβούλιο υιοθετεί, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010, ένα νόμο που θα θεσπίζει μία προοδευτική φορολογική κλίμακα για όλες τις πηγές εισοδήματος και μια οριζόντια ενιαία αντιμετώπιση του εισοδήματος που προέρχεται από εργασία και περιουσιακά στοιχεία.
- Το Κοινοβούλιο υιοθετεί, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010, ένα νόμο που θα καταργεί τις απαλλαγές και τις αυτόνομες φορολογικές διατάξεις στο φορολογικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων από τα ειδικά επιδόματα που καταβάλλονται στους δημοσίους υπαλλήλους. Ο νόμος ισχύει αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 2010.

ii. Διαρθρωτικές Δημοσιονομικές Μεταρρυθμίσεις

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει έως τα τέλη Ιουνίου του 2010, ένα νόμο που θα απαιτεί τη μηνιαία δημοσίευση από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) έγκαιρων, μηνιαίων στατιστικών στοιχείων (σε ταμειακή βάση) για τα έσοδα, τις δαπάνες και τη χρηματοδότηση του Κράτους, καθώς και για τις εκκρεμείς δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

iii. Ρύθμιση και εποπτεία χρηματοπιστωτικού τομέα

Η Τράπεζα της Ελλάδος, εκ μέρους της Κυβέρνησης, θα συστήσει ένα ανεξάρτητο Χρηματοπιστωτικό Ταμείο Σταθερότητας, με ισχυρή δομή διακυβέρνησης, για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων θεμάτων φερεγγυότητας και για να διαφυλαχθεί η ευρωστία του χρηματοπιστωτικού τομέα και η ικανότητά του να στηρίζει την ελληνική οικονομία, παρέχοντας κεφαλαιακή υποστήριξη στις τράπεζες, αν χρειαστεί (Παράρτημα 2).

Έναρξη εφαρμογής εντατικοποιημένης εποπτείας των τραπεζών, μεταξύ άλλων με τη διάθεση περισσότερων ανθρώπινων πόρων, με σκοπό επίσης την ανάληψη της εποπτείας του ασφαλιστικού κλάδου, συχνή υποβολή εκθέσεων βάσει αυστηρότερων προθεσμιών και τριμηνιαίων ελέγχων φερεγγυότητας σε ακραίες συνθήκες (stress tests).

Επανεξέταση του πτωχευτικού νόμου στον ιδιωτικό τομέα για να διασφαλιστεί η συμβατότητα με τις παρατηρήσεις της ΕΚΤ.

iv. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Οι αρχές θα προωθήσουν μεταρρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης:

Το Κοινοβούλιο θα εγκρίνει νομοθεσία για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης σε τοπικό επίπεδο, κυρίως μέσω της συγχώνευσης δήμων, νομαρχιών και περιφερειών με στόχο τη μείωση των λειτουργικών δαπανών και των μισθών.

Το Κοινοβούλιο θα εγκρίνει νομοθεσία που απαιτεί δημοσίευση στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων που αφορούν αναλήψεις υποχρεώσεων για κονδύλια στον τομέα της γενικής κυβέρνησης.

Για την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας:

Η Κυβέρνηση θα ξεκινήσει συζητήσεις με τους κοινωνικούς εταίρους, προκειμένου να αναθεωρήσει το πλαίσιο διαπραγματεύσεων των μισθών στον ιδιωτικό τομέα και των συμβάσεων.

Για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στις ανοικτές αγορές:

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει νόμο για την απλοποίηση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων.

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει την οριζόντια νομοθεσία για την Οδηγία για τις Υπηρεσίες.

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει σχέδιο αναδιάρθρωσης για τον σιδηροδρομικό τομέα με χρονοδιάγραμμα μέτρων το οποίο:

- θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρησιακές δραστηριότητες θα γίνουν κερδοφόρες, συμπεριλαμβανομένων το κλείσιμο ζημιογόνων γραμμών·
- θα διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή των οδηγιών της ΕΕ που επιτρέπουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των φορέων παροχής σιδηροδρομικών υπηρεσιών·
- θα προβλέπει την αναδιάρθρωση της εταιρείας συμμετοχών, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης γης και άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Για την αύξηση της απορρόφησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής:

Η Κυβέρνηση θα θέσει σε εφαρμογή μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του νόμου 3840/2010, για τη δημιουργία της «γρήγορης παραγωγής έργου», για να επιτευχθούν οι εξαμηνιαίοι στόχοι για την εκταμίευση των πληρωμών από την απορρόφηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής που προβλέπεται στον παρακάτω πίνακα. Η συμμόρφωση με τους στόχους θα πρέπει να μετράται με πιστοποιημένα στοιχεία. Η κυβέρνηση θα λάβει μέτρα για την επίτευξη ετήσιου στόχου υποβολής 10 μεγάλων έργων εφαρμογών στις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Προγραμματική περίοδος 2007-2013 (σε εκ. ευρώ)	Αιτήσεις πληρωμών που θα υποβληθούν μεταξύ 2010 και 2013			
	2010	2011	2012	2013
Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Ταμείο και Ταμείο Συνοχής	2330	2600	2850	3000
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	420	750	880	890
<i>Στόχος πρώτου εξαμήνου του έτους</i>		<i>1105</i>	<i>1231</i>	<i>1284</i>
<i>Στόχος δεύτερου εξαμήνου του έτους</i>		<i>2245</i>	<i>2499</i>	<i>2606</i>
<i>Συνολικός ετήσιος στόχος</i>	<i>2750</i>	<i>3350</i>	<i>3730</i>	<i>3890</i>

Η Κυβέρνηση θα συστήσει μια τεχνική ομάδα εργασίας σε άμεση επαφή με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, για να εξασφαλιστεί η ταχεία εφαρμογή των α) μεγάλων έργων στους τομείς των μεταφορών, β) περιβαλλοντικών έργων, γ) εργαλείων χρηματοπιστωτικών τεχνικών και δ) μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης, αξιοποιώντας την αυξημένη τεχνική βοήθεια.

Η Κυβέρνηση θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει τα μέτρα για να διασφαλίσει ότι οι πιστώσεις του προϋπολογισμού για την εθνική συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής διοχετεύονται σε ειδικό κεντρικό λογαριασμό που δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κανένα άλλο σκοπό και ο οποίος θα πρέπει να είναι διαθέσιμος για την παροχή συγχρηματοδότησης για όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης.

2. Ενέργειες για τη δεύτερη αξιολόγηση (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του τρίτου τριμήνου 2010)

i. Δημοσιονομική Προσαρμογή

Αυστηρή εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2010 και των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής που εξαγγέλθηκαν μετέπειτα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που περιέχονται στο παρόν Μνημόνιο. Η πρόοδος θα αξιολογείται βάσει των (σωρευτικών) τριμηνιαίων ανώτατων ορίων ελλείμματος του ΜΟΧΠ (συμπεριλαμβανομένου του ΤΜΣ).

Η κυβέρνηση θα καταθέσει το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2011 στη Βουλή. Ο προϋπολογισμός θα παρέχει πληροφορίες και αξιόπιστες προβλέψεις για ολόκληρη την γενική κυβέρνηση και θα στοχεύει στην περαιτέρω μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με το ΜΟΧΠ. Θα περιέχει αναλυτική παρουσίαση των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής ύψους 3,2% του ΑΕΠ (4,3% του ΑΕΠ, αν ληφθούν υπ' όψιν μεταφορές από μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2010), και αναλυτικές πληροφορίες για την κατάσταση των δημόσιων επιχειρήσεων.

Ο προϋπολογισμός θα περιέχει τα ακόλουθα μέτρα (σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν μέτρα που αποφέρουν ανάλογη εξοικονόμηση ύστερα από στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ):

- Εφαρμογή του κανόνα αντικατάστασης μόνο του 20% των συνταξιοδοτούμενων εργαζομένων στο δημόσιο τομέα (κυβέρνηση, δήμοι,

δημόσιες επιχειρήσεις, τοπική αυτοδιοίκηση, κρατικές υπηρεσίες και άλλοι δημόσιοι οργανισμοί)

- Μείωση της ενδιάμεσης κατανάλωσης της γενικής κυβέρνησης κατά τουλάχιστον 300 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με το 2010, επιπλέον της προβλεπόμενης εξοικονόμησης στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και της αναδιοργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης (βλέπε επόμενο μέτρο).
- Η κυβέρνηση ξεκινά την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης με στόχο την μείωση του κόστους κατά τουλάχιστον 1.500 εκατομμύρια ευρώ από το 2011 ως το 2013, από τα οποία τουλάχιστον 500 εκατομμύρια ευρώ μέσα στο 2011.
- Μη χορήγηση της τιμαριθμικής προσαρμογής των συντάξεων, με στόχο την εξοικονόμηση 100 εκατομμυρίων ευρώ.
- Μείωση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από εγχώριους πόρους κατά τουλάχιστον 1000 εκατομμύρια ευρώ δίνοντας προτεραιότητα στα επενδυτικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινοτικά κονδύλια.
- Προσωρινές «εισφορές κρίσης» στις πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις, οι οποίες θα αποφέρουν επιπλέον έσοδα ύψους τουλάχιστον 600 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο για το 2011, 2012 και 2013.
- Κίνητρα για τη ρύθμιση των παραβιάσεων χρήσης γης, οι οποίες θα αποφέρουν επιπλέον έσοδα 1.500 εκατομμύρια ευρώ από το 2011 ως το 2013, από τα οποία τουλάχιστον 500 εκατομμύρια ευρώ μέσα στο 2011.
- Ενεργοποίηση των τεκμηρίων φορολόγησης των επαγγελματιών με απόδοση τουλάχιστον 400 εκατομμύρια ευρώ το 2011 και αυξανόμενες αποδόσεις το 2012 και 2013.
- Διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ μέσω της εφαρμογής σε υπηρεσίες οι οποίες σήμερα εξαιρούνται και μεταφορά σημαντικού ποσοστού (τουλάχιστον 30%) των αγαθών και υπηρεσιών που επί του παρόντος εμπίπτουν στην μειωμένη κανονική κλίμακα, με απόδοση 1.000 εκατομμυρίων ευρώ.
- Σταδιακή εισαγωγή «πράσινου φόρου» στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, με απόδοση 300 εκατομμυρίων ευρώ στο 2011.
- Συλλογή εσόδων από αδειοδότηση τυχερών παιγνίων: τουλάχιστον 500 εκατομμύρια ευρώ από πώληση αδειών και 200 εκατομμύρια ευρώ από δικαιώματα.
- Διεύρυνση της φορολογικής βάσης ακίνητης περιουσίας αναπροσαρμόζοντας τις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων με στόχο την αποκόμιση τουλάχιστον 500 εκατομμύρια ευρώ επιπρόσθετα έσοδα.
- Αύξηση της φορολόγησης αμοιβών σε είδος, συμπεριλαμβανομένης της φορολόγησης αυτοκινήτων με χρονομίσθωση (τουλάχιστον 150 εκατομμύρια ευρώ).
- Συλλογής του ειδικού φόρου τέλους για ημιυπαίθριους χώρους (τουλάχιστον 800 εκατομμύρια το χρόνο).
- Αύξηση φόρου στα είδη πολυτελείας με απόδοση τουλάχιστον 100 εκατομμύρια ευρώ.
- Ο προϋπολογισμός θα ορίσει αναλυτικά ανώτατα όρια εξόδων για κάθε υπουργείο, για την τοπική αυτοδιοίκηση και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα με το στόχο για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης. Αυτό αφορά επίσης και το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο για το 2012-2013.

- Ο προϋπολογισμός θα περιλαμβάνει ενδεικτική πληροφόρηση μηνιαίων εσόδων ανά κατηγορία και δαπάνη ανά υπουργείο. Επικαιροποιημένα στοιχεία θα γίνονται διαθέσιμα στο διαδίκτυο τακτικά.

Εάν χρειαστεί, το κοινοβούλιο θα εγκρίνει αλλαγές στον νόμο για την κατάρτιση του προϋπολογισμού ώστε να διασφαλιστεί ότι το σχέδιο του προϋπολογισμού από το 2011 και μετά θα περιέχει λεπτομερείς πληροφορίες για την εκτέλεση και τις προβλέψεις ολόκληρης της γενικής κυβέρνησης – συμπεριλαμβανομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης, της κοινωνικής ασφάλισης, των νοσοκομείων και των άλλων νομικών προσώπων. Ένα παράρτημα στον προϋπολογισμό θα παρουσιάζει τα βασικά μεγέθη σχετικά με την χρηματοοικονομική επίδοση των μεγαλύτερων δημόσιων επιχειρήσεων, τα συνακόλουθα δημοσιονομικά και φορολογικά έξοδα και τον σχετικό δημοσιονομικό κίνδυνο.

ii. Διαρθρωτικές δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις

Το Κοινοβούλιο θα υιοθετήσει νομοθεσία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της φορολογικής διαχείρισης και των ελέγχων εφαρμόζοντας τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Δ.Ν.Τ. Ειδικότερα, θα δημιουργηθεί ένα αποτελεσματικό σχήμα διαχείρισης έργου (που θα περιλαμβάνει την αυστηρή επίβλεψη του ΥΠΟΙΚ και ειδικές ομάδες) ώστε να εφαρμοστούν μέτρα ενάντια στη φοροδιαφυγή και να αποκατασταθεί η φορολογική συμμόρφωση μέσα από: την ενίσχυση του εισπρακτικού μηχανισμού και την είσπραξη ανείσπρακτων οφειλών από τους μεγαλύτερους οφειλέτες (σε συντονισμό με τα ασφαλιστικά ταμεία), την αναδιοργάνωση μιας μονάδας για τους φορολογούμενους με μεγάλα εισοδήματα που να εστιάζει σε αυτούς που συνεισφέρουν τα μεγαλύτερα ποσά στα έσοδα, ένα ισχυρό πρόγραμμα ελέγχων για την καταπολέμηση της συστηματικής φοροδιαφυγής από άτομα με μεγάλο πλούτο και ελεύθερους επαγγελματίες με υψηλά εισοδήματα, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής δίωξης των μεγαλύτερων παραβατών, την ενίσχυση του προγράμματος ελέγχων των δηλώσεων και των πληρωμών.

Το Κοινοβούλιο θα υιοθετήσει τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος προκειμένου να εξασφαλιστεί μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα η βιωσιμότητά του. Η μεταρρύθμιση θα σχεδιαστεί σε στενή διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ, και η εκτιμώμενη επίπτωσή της στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα θα επικυρωθεί από την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής της ΕΕ. Οι παράμετροι του συστήματος θα εξασφαλίσουν την μακροπρόθεσμη αναλογιστική ισορροπία, όπως καθορίζεται από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή. Η μεταρρύθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Απλούστευση του κατακερματισμένου συστήματος συντάξεων με τη συγχώνευση των υφιστάμενων συνταξιοδοτικών ταμείων σε τρία ταμεία και θέσπιση ενός ενιαίου νέου συστήματος για όλους τους τωρινούς και μελλοντικούς εργαζόμενους. Οι νέοι καθολικός δεσμευτικοί κανόνες για τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, τις εισφορές, τους κανόνες συσσώρευσης και την τιμαριθμική αναπροσαρμογή των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων πρέπει να εφαρμόζονται κατ' αναλογία προς όλους από την 1 Ιανουαρίου 2013.

- Εισαγωγή ενός ενιαίου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης στα 65 έτη, ακόμη και για τις γυναίκες στο δημόσιο τομέα (σταδιακά από την 1η Ιανουαρίου 2011), που θα ολοκληρωθεί ως τον Δεκέμβριο του 2013.
- Σταδιακή αύξηση της ελάχιστης ανταποδοτικής περιόδου για συνταξιοδότηση με πλήρη σύνταξη από 37 σε 40 έτη ως το 2015.
- Τροποποίηση του τύπου απονομής σύνταξης στο ανταποδοτικό σχήμα για την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των εισφορών που καταβάλλονται και των παροχών που λαμβάνονται, με το ποσοστό συσσώρευσης να περιορίζεται σε ένα μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 1,2%, και οι συντάξεις να τιμαριθμοποιούνται.
- Εισαγωγή ενός αυτόματου μηχανισμού προσαρμογής όπου, κάθε τρία χρόνια αρχίζοντας το 2020, θα αυξάνει τις (ελάχιστες και νομοθετημένες) ηλικίες συνταξιοδότησης ανάλογα με την αύξηση του προσδόκιμου ζωής κατά τη συνταξιοδότηση.
- Επέκταση για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών από τα τελευταία πέντε έτη στο σύνολο του εργασιακού βίου (διατηρώντας τα κεκτημένα δικαιώματα).
- Μείωση του ανώτατου ορίου στις συντάξεις.
- Εισαγωγή ενός εγγυημένου εισοδήματος βασισμένου σε εισοδηματικά κριτήρια για τους ηλικιωμένους (πάνω από το νομοθετημένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης), για την προστασία των πιο ευάλωτων ομάδων, συμβατό με τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- Μέτρα για τον περιορισμό της πρόσβασης στην πρόωρη συνταξιοδότηση. Ειδικότερα, η αύξηση της ελάχιστης ηλικίας πρόωρης συνταξιοδότησης στα 60 έτη από την 1η Ιανουαρίου 2011, συμπεριλαμβανομένων και των εργαζομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επάγγελμα και εκείνων με 40 χρόνια εισφορών. Κατάργηση των ειδικών κανόνων για τους ασφαλισμένους πριν από το 1993 (με παράλληλη διατήρηση των κεκτημένων δικαιωμάτων). Ουσιαστική αναθεώρηση του καταλόγου των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων.
- Μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών (κατά 6% ετησίως) για τα άτομα που συνταξιοδοτούνται μεταξύ των ηλικιών 60 και 65, με περίοδο συνεισφορών μικρότερη των 40 ετών.
- Εισαγωγή αυστηρότερων όρων και τακτική επανεξέταση της πλήρωσης των προϋποθέσεων για τις συντάξεις αναπηρίας.

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει μεταρρύθμιση του Γ.Λ.Κ., που θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ενδυνάμωση του ρόλου του Γ.Λ.Κ. στο σχεδιασμό και τον έλεγχο του προϋπολογισμού
- Παροχή απαραίτητων πόρων σε όρους προσωπικού υψηλού επιπέδου, υποδομής και εξοπλιστικής υποστήριξης, διαχειριστικής οργάνωσης και πληροφοριακών συστημάτων
- Παροχή διασφαλίσεων για τους υπαλλήλους του Γ.Λ.Κ. απέναντι σε πολιτικές παρεμβάσεις και πρόβλεψη για προσωπική ευθύνη για την παροχή αξιόπιστων δεδομένων
- Ενδυνάμωση των θεσμικών μηχανισμών για παροχή αξιόπιστων και εύλογων επίσημων δημοσιονομικών προβλέψεων οι οποίες θα λαμβάνουν υπ' όψιν τις

διαθέσιμες πρόσφατες εξελίξεις και τάσεις στην πορεία εκτέλεσης. Για το σκοπό αυτό οι επίσημες μακροοικονομικές προβλέψεις θα πρέπει να αξιολογούνται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες

Η Κυβέρνηση θα λάβει τα ακόλουθα μέτρα για να εξασφαλίσει την έγκαιρη παροχή αξιόπιστων δημοσιονομικών λογαριασμών και στατιστικών στοιχείων:

- Το ΓΛΚ ξεκινά, τον Ιούνιο του 2010, τη δημοσίευση έγκαιρων, μηνιαίων στατιστικών στοιχείων (σε ταμειακή βάση) για τα έσοδα, τις δαπάνες και τη χρηματοδότηση και τις ληξιπρόθεσμες οφειλές (χρέη) για τη «διαθέσιμη γενική κυβέρνηση» και των επιμέρους φορέων της (κράτος, κοινωνική ασφάλιση, νοσοκομεία, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικά πρόσωπα).
- Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει ένα λεπτομερές, δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα σχεδίου δράσης, που θα συμφωνηθεί με την Eurostat, για τη βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων της γενικής κυβέρνησης που απαιτούνται βάσει του υφιστάμενου νομικού πλαισίου της ΕΕ, ειδικότερα με την ενίσχυση των μηχανισμών που διασφαλίζουν την ταχεία και ορθή παροχή των δεδομένων αυτών, τη διασφάλιση της προσωπικής ευθύνης σε περίπτωση εσφαλμένων αναφορών· και την αναζήτηση της κατάλληλης επιτόπιας τεχνικής βοήθειας με στόχο ταχεία πρόοδο.
- Η Κυβέρνηση θα αρχίσει να δημοσιεύει έγκαιρες πληροφορίες σχετικά με την χρηματοοικονομική κατάσταση στις δημόσιες επιχειρήσεις και σε άλλους δημόσιους φορείς που δεν υπάγονται στη γενική κυβέρνηση (συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσεων, ισολογισμών και στοιχεία για την απασχόληση και τις μισθολογικές δαπάνες). Για το σκοπό αυτό, θα δημιουργηθεί ένας τακτικός και έγκαιρος μηχανισμός αναφοράς.

iii. Εποπτεία και ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα

Η Τράπεζα της Ελλάδας και η κυβέρνηση θα διασφαλίσουν ότι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας είναι πλήρως λειτουργικό.

Θα αναθεωρηθεί η επάρκεια το πτωχευτικό πλαίσιο, για τις τράπεζες και τους μη χρηματοπιστωτικούς φορείς.

iv. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Πρόσδος των μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης

Η κυβέρνηση θα ξεκινήσει τη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των αρχών και του χρονοδιαγράμματος, για τη δημιουργία ενός απλοποιημένου συστήματος αμοιβών που θα καλύπτει τους βασικούς μισθούς και τα επιδόματα. Θα αφορά όλους τους δημόσιους

υπαλλήλους και θα αποτελεί μέρος της ευρύτερης μεταρρύθμισης του συστήματος διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων. Αυτό θα πρέπει να οδηγήσει σε ένα σύστημα που η αμοιβή θα αντανακλά την παραγωγικότητα και τα καθήκοντα.

Η κυβέρνηση θα εγκαινιάσει τη χρήση λειτουργικών ελέγχων της δημόσιας διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο και των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων. Οι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται από διεθνώς αναγνωρισμένους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Οι Γενικοί Όροι που θα διέπουν τους ελέγχους θα συμφωνηθούν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ. Οι στόχοι των ελέγχων είναι:

- Να γίνει απολογισμός σχετικά με τη χρήση πόρων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων πόρων, να αρχίσουν να εκτελούνται κυβερνητικές λειτουργίες (π.χ., απασχόληση, αγαθά και υπηρεσίες) σε κεντρικό επίπεδο και σε εποπτευόμενους δημόσιους οργανισμούς
- Να καθοριστούν δράσεις εξορθολογισμού της οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης και να υπάρξουν οφέλη σε όρους παραγωγικότητας, να ποσοτικοποιηθεί πιθανή εξοικονόμηση δημοσίων δαπανών από την εφαρμογή αυτών των δράσεων
- Να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και καταλληλότητα των υπάρχουσών κοινωνικών προγραμμάτων και να γίνουν προτάσεις για την μεταρρύθμιση ή την κατάργηση των λιγότερο αποτελεσματικών, καθώς και να να ποσοτικοποιηθεί πιθανή εξοικονόμηση δημοσίων δαπανών από την εφαρμογή αυτών των δράσεων.

Ενίσχυση του ανταγωνισμού στις ανοιχτές αγορές

Οι αρχές θα πρέπει να θέσουν σε πλήρη λειτουργία το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ).

Στο πλαίσιο της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες, η κυβέρνηση θα ολοκληρώσει την καταγραφή των υφιστάμενων κλαδικών νομοθεσιών (screening) και θα διασφαλίσει τη λειτουργία των σημείων μοναδικής επαφής (single points of contact).

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για τις οδικές μεταφορές φορτίων που θα άρει τους περιορισμούς που δεν προβλέπονται στην Οδηγία 96/26/ΕΕ της 29^{ης} Απριλίου 1996 σχετικά με την είσοδο στο επάγγελμα των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων και τις ελάχιστες σταθερές τιμές.

Επίσης θα εκδώσει Προεδρικό Διάταγμα για την απελευθέρωση της χονδρικής αγοράς ενέργειας και Υπουργική Απόφαση για τον εξορθολογισμό των τιμών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Προώθηση επενδύσεων και εξαγωγών

Η κυβέρνηση θα πάρει μέτρα, σε συμφωνία με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, για να διευκολύνει τις ΑΞΕ και τις επενδύσεις σε καινοτόμους και στρατηγικούς τομείς (πράσινες βιομηχανίες, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών κλπ), μέσω της αναθεώρησης του Επενδυτικού Νόμου, της υιοθέτησης μέτρων που θα διευκολύνουν ΣΔΙΤ, δράσεις που θα προωθούν προγράμματα μεγάλων ΑΞΕ και μέτρα ενδυνάμωσης των πολιτικών προώθησης των εξαγωγών.

3. Ενέργειες για τον τρίτο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί έως το τέλος του τέταρτου τριμήνου 2010)

i. Δημοσιονομική Προσαρμογή

Η κυβέρνηση θα επιτύχει τον στόχο του προγράμματος του 2010 για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης.

Το κοινοβούλιο θα υιοθετήσει το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2011 στοχεύοντας στην περαιτέρω μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβάνοντας τα μέτρα προσαρμογής που προσδιορίζει το παρόν Μνημόνιο.

Η κυβέρνηση θα προετοιμάσει ένα σχέδιο αποκρατικοποιήσεων για την πώληση περιουσιακών στοιχείων και δημόσιων επιχειρήσεων με σκοπό την είσπραξη τουλάχιστον 1 δις Ευρώ ανά έτος την περίοδο 2011-2013.

ii. Διαρθρωτικές δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει το νομοσχέδιο για την ενδυνάμωση του δημοσιονομικού πλαισίου σε συνέχεια των συζητήσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ. Τα ακόλουθα πρέπει να είναι μέρος της μεταρρύθμισης:

- Η εισαγωγή ενός μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου για τη γενική κυβέρνηση βάσει ενός τριετούς κυλιόμενου ανώτατου ορίου δαπανών για το κράτος, τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και την τοπική αυτοδιοίκηση
- Η ενδυνάμωση της θέσης του Υπουργείου Οικονομικών σε σχέση με τα υπόλοιπα υπουργεία τόσο κατά την φάση προετοιμασίας όσο και εκτέλεσης του προϋπολογισμού (δίνοντας στον Υπουργό δικαίωμα αρνησικυρίας στις αποφάσεις για δαπάνες και στην εκτέλεσή τους)
- Η εισαγωγή υποχρεωτικού αποθεματικού έκτακτων αναγκών στον προϋπολογισμό, της τάξεως του 10% της συνολικής πίστωσης για κρατικές δαπάνες, εκτός από μισθούς, συντάξεις και τόκους. Η χρήση του αποθεματικού έκτακτης ανάγκης θα αποφασίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών
- Η διασφάλιση ότι το κοινοβούλιο δεν αλλάζει το συνολικό μέγεθος του προϋπολογισμού κατά το στάδιο έγκρισης, αλλά επικεντρώνεται στη σύνθεση των δημόσιων δαπανών και εσόδων και στην αξιοπιστία των προβλέψεων για τα έξοδα και τα έσοδα.
- Η εισαγωγή ισχυρότερων μηχανισμών ελέγχου των δαπανών, ειδικότερα μέσω της εφαρμογής κατάλληλων ελέγχων για την παρακολούθηση της ανάληψης υποχρεώσεων, μέσω των οποίων οι φορείς δαπανών (υπουργεία, τοπική αυτοδιοίκηση, οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, νοσοκομεία και νομικά πρόσωπα) θα αναφέρονται τακτικά στο Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων σε σύγκριση με τις πιστώσεις του προϋπολογισμού.
- Η εισαγωγή ενός κανόνα εσόδων για την γενική κυβέρνηση, σύμφωνα με τον οποίο η διάθεση των εσόδων εφόσον αυτά ξεπερνούν τις προβλέψεις θα καθορίζεται εκ των προτέρων στον προϋπολογισμό.

- Η δημιουργία μιας ειδικής υπηρεσίας προϋπολογισμού στο Κοινοβούλιο που θα παρέχει ανεξάρτητες συμβουλές και ειδικό λεπτομερή έλεγχο σε δημοσιονομικά ζητήματα, θα αναφέρεται δημοσίως για τα δημοσιονομικά σχέδια και την εκτέλεσή τους, καθώς και για τις μακροοικονομικές υποθέσεις που χρησιμοποιούνται στον προϋπολογισμό.

Το κοινοβούλιο θα υιοθετήσει μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου που διέπει τους μισθούς του δημόσιου σε συμφωνία με τον παρόν Μνημόνιο.

iii. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει όλα τα απαραίτητα νομοσχέδια και διατάγματα που απαιτούνται για την πλήρη εφαρμογή της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η κυβέρνηση θα ολοκληρώσει τη δημιουργία της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών για τους μισθούς στο δημόσιο τομέα. Το Υπουργείο Οικονομικών θα δημοσιεύσει μια αναλυτική έκθεση, βασισμένη σε πληροφορίες και με τη συνεργασία της Αρχής Ενιαίων Πληρωμών, για τη δομή και το ύψος των αποζημιώσεων, το μέγεθος και τη δυναμική της απασχόλησης στη γενική κυβέρνηση.

Οι αρχές θα ολοκληρώσουν τη πρώτη φάση της μεταρρύθμισης για το ενιαίο σύστημα κρατικών προμηθειών, με τη δημιουργία μιας κεντρικής αρχής προμηθειών και με την άμεση εφαρμογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τις κρατικές προμήθειες και θα εισάγουν τη χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων δημοπρασίας. Θα πρέπει να διασφαλιστεί μία κοινή προσέγγιση και κοινές διαδικασίες για τη διενέργεια πλειοδοτικών διαγωνισμών, καθώς και για ελέγχους εκ των προτέρων (*ex ante*) και εκ των υστέρων (*ex post*).

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοσχέδια και μέτρα απαραίτητα για την εφαρμογή της ατζέντας για Καλύτερη Ρύθμιση.

Για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος υγείας

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για το θεσμικό πλαίσιο προμηθειών υγείας (Νόμος 3580/2007), θα δημιουργήσει σύστημα για τη διαχείριση των φαρμάκων, το οποίο θα ευνοεί την χρήση γενόσιμων φαρμάκων – αντίγραφα (, συμπεριλαμβανομένου και ενός συστήματος ηλεκτρονικής παρακολούθησης των συνταγών των γιατρών.

Η Κυβέρνηση θα ολοκληρώσει το πρόγραμμα μηχανοργάνωσης των νοσοκομείων, αναβαθμίζοντας τα συστήματα κατάρτισης των προϋπολογισμών τους και τη μεταρρύθμιση των συστημάτων διοίκησης, λογιστικής διαχείρισης (συμπεριλαμβανομένου και διπλογραφικού λογιστικού συστήματος) και χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

Η Κυβέρνηση θα διασφαλίσει περισσότερη δημοσιονομική και λειτουργική επίβλεψη των δαπανών υγείας από τον Υπουργό Οικονομικών, τη δημοσίευση ελεγμένων λογαριασμών και τη βελτίωση των μηχανισμών τιμολόγησης και κοστολόγησης.

Ενδυνάμωση των θεσμών της αγοράς εργασίας

Σε συνέχεια διαλόγου με κοινωνικούς εταίρους, η Κυβέρνηση θα προτείνει και το Κοινοβούλιο θα υιοθετήσει νομοθεσία για την μεταρρύθμιση του πλαισίου μισθολογικών διαπραγματεύσεων στον ιδιωτικό τομέα, που θα προβλέπουν τη μείωση της αμοιβής της υπερωριακής εργασίας και τη μεγαλύτερη ευελιξία στη διαχείριση του χρόνου εργασίας. Θα επιτρέψει σε τοπικά σύμφωνα να θέτουν τις μισθολογικές αυξήσεις χαμηλότερα από τις κλαδικές συμφωνίες και να εισάγουν αμοιβές που θα συνδέονται με την παραγωγικότητα σε επίπεδο επιχείρησης.

Η Κυβέρνηση θα αλλάξει τον κανονισμό σχετικά με το σύστημα διαιτησίας, (Νόμος 1876/1990) έτσι ώστε και τα δύο μέλη να μπορούν να καταφύγουν στη διαιτησία αν διαφωνούν με τη πρόταση του μεσολαβητή.

Σε συνέχεια διαλόγου με κοινωνικούς εταίρους, η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για τους κατώτατους μισθούς με εισαγωγή μισθών κάτω από τον κατώτατο μισθό (sub-minima) για ευάλωτες ομάδες, όπως οι νέοι και οι μακροχρόνια άνεργοι και θα εφαρμόσει μέτρα που θα εγγυώνται ότι οι τρέχοντες κατώτατοι μισθοί θα παραμείνουν σταθεροί σε ονομαστικούς όρους για τρία χρόνια.

Η κυβέρνηση θα αλλάξει την νομοθεσία για την προστασία της εργασίας παρατείνοντας την περίοδο μαθητείας για νέες θέσεις εργασίας στο ένα έτος, μειώνοντας το συνολικό επίπεδο αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης και διασφαλίζοντας ότι το καθεστώς αποζημίωσης θα είναι το ίδιο για ειδικευμένους και ανειδίκευτους εργάτες, αυξάνοντας το ελάχιστο όριο ενεργοποίησης των κανόνων μαζικών απολύσεων ειδικά για μεγάλες επιχειρήσεις και διευκολύνοντας τη χρήση συμβάσεων προσωρινής εργασίας και ημιαπασχόλησης.

Για την ενδυνάμωση του ανταγωνισμού στις ανοιχτές αγορές

Η κυβέρνηση θα αλλάξει την υπάρχουσα (κλαδική) νομοθεσία σε σημαντικούς τομείς υπηρεσιών όπως ο τουρισμός, το λιανικό εμπόριο και η εκπαίδευση. Η νέα νομοθεσία θα πρέπει να διευκολύνει την ίδρυση υπηρεσιών, μειώνοντας σημαντικά τις απαιτήσεις που αναφέρονται στα Άρθρα 15 και 25 της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες και ειδικά απαιτήσεις σχετιζόμενες με ποσοτικούς και γεωγραφικούς περιορισμούς, νομικές απαιτήσεις, μετοχικές απαιτήσεις, κατώτερες ή ανώτερες αμοιβές και περιορισμούς σε πολυτομεακές δραστηριότητες. Θα πρέπει επίσης να διευκολύνει την παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών, εφαρμόζοντας την παράγραφο σχετικά με την ελευθερία παροχής υπηρεσιών του Άρθρου 16 της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες μέσω μιας προσέγγισης, η οποία θα διασφαλίζει νομική βεβαιότητα για τους παρόχους υπηρεσιών, δηλαδή καθορίζοντας στην αντίστοιχη (κλαδική) νομοθεσία ξεκάθαρα ποιες προϋποθέσεις αφορούν ή όχι διασυνοριακές υπηρεσίες.

Η κυβέρνηση θα προτείνει νομοθεσία για την άρση των περιορισμών σε κλειστά επαγγέλματα συμπεριλαμβανομένων:

- του νομικού επαγγέλματος, να άρει περιττούς περιορισμούς για ελάχιστη αμοιβή, την ουσιαστική απαγόρευση διαφήμισης, γεωγραφικούς περιορισμούς σχετικά με το που μπορούν οι δικηγόροι να δρουν στην Ελλάδα

- του φαρμακευτικού επαγγέλματος, σχετικά με τον περιορισμό του αριθμού των φαρμακείων και το ελάχιστο περιθώριο κέρδους
- του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος, σχετικά με την ελάχιστη αμοιβή, περιορισμό στον αριθμό των συμβολαιογράφων, γεωγραφικούς περιορισμούς σχετικά με το που μπορούν οι συμβολαιογράφοι να δρουν και την ουσιαστική απαγόρευση διαφήμισης
- αρχιτέκτονες, σχετικά με την ελάχιστη αμοιβή
- μηχανικοί, σχετικά με την ελάχιστη αμοιβή
- ορκωτοί λογιστές, σχετικά με την ελάχιστη αμοιβή

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία και θα πάρει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να ολοκληρώσει την πλήρη και ουσιαστική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κανόνων της ΕΕ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, συμπεριλαμβανομένης της Οδηγίας για τα Επαγγελματικά Προσόντα (Οδηγία 2005/36/ΕΕ) και τη συμμόρφωση με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης επιχειρήσεων, βιομηχανικών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων, η οποία μεταξύ άλλων θα αναθεωρήσει το Νόμο 3325/05, θα εφαρμόσει το Νόμο 3335/05 για βιομηχανικές ζώνες, και θα εφαρμόσει το χωροταξικό σχέδιο.

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία που θα τροποποιεί το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού (ΕΑΑ), η οποία θα καταργεί το σύστημα κοινοποίησης για όλες τις συμφωνίες που υπάγονται στο πεδίο δράσης του Άρθρου 1 του Νόμου 703/1977, θα δίνει στην ΕΑΑ τη δύναμη να απορρίπτει καταγγελίες, θα αυξήσει την ανεξαρτησία των μελών της ΕΑΑ και θα ιδρύσει εύλογο για την διερεύνηση και έκδοση αποφάσεων.

Προώθηση επενδύσεων και εξαγωγών

Η κυβέρνηση θα διενεργήσει μια σε βάθος εκτίμηση όλων των δράσεων Έρευνας & Ανάπτυξης και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, με σκοπό να προσαρμόσει την εθνική στρατηγική.

Η κυβέρνηση θα δημιουργήσει ένα εξωτερικό συμβουλευτικό σώμα χρηματοδοτούμενο από το 7^ο Πρόγραμμα Έρευνας και Ανάπτυξης, για να εξετάσει τον τρόπο ενίσχυσης της καινοτομίας, την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ δημόσιας έρευνας και ελληνικών βιομηχανιών και την ανάπτυξη περιφερειακών βιομηχανικών κλάστερς.

Αύξηση της απορρόφησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής

Η κυβέρνηση πρέπει να επιτύχει τους στόχους για τις απαιτήσεις πληρωμών (οι οποίες θα μετρηθούν βάσει πιστοποιημένων στοιχείων) και για την υποβολή μεγάλων σχεδίων.

4. Ενέργειες για τον τέταρτο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2011)

i. Δημοσιονομική προσαρμογή

Αυστηρή εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2011 σύμφωνα με το παρόν Μνημόνιο και τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής του προϋπολογισμού. Η πρόοδος θα εξετάζεται βάσει των (σωρευτικών) ανώτατων ορίων ελλείμματος που περιλαμβάνονται στο ΜΟΧΠ (συμπεριλαμβανομένου και του ΤΜΣ)

ii. Διαρθρωτικές δημοσιονομικές ρυθμίσεις

Το κοινοβούλιο να υιοθετήσει νομοθεσία για την ενδυνάμωση του δημοσιονομικού πλαισίου, σύμφωνα με το υπόμνημα αυτό.

iii. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης

Η Κυβέρνηση θα ολοκληρώσει την αποτελεσματική ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/66/ΕΚ για τις διαδικασίες προσφυγής στον τομέα της σύναψης δημόσιων συμβάσεων και ταυτόχρονα θα διασφαλίσει ότι η ευθύνη για την εξέταση των διαδικασιών ανάθεσης θα δίνεται στα διοικητικά δικαστήρια. Η Κυβέρνηση θα ολοκληρώσει την υιοθέτηση της Οδηγίας 2009/81 για τις δαπάνες ασφάλειας και άμυνας.

Μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Η Κυβέρνηση θα υλοποιήσει πλήρως το σχέδιο ανάκαμψης του τομέα των σιδηροδρόμων ώστε να καταστούν οι δραστηριότητές του κερδοφόρες, υλοποιώντας την οδηγία της ΕΕ και αναδιαρθρώνοντας την εταιρία συμμετοχών.

Το κοινοβούλιο θα υιοθετήσει νομοθεσία που θα απελευθερώνει τις δραστηριότητες των τομέων της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου.

Η κυβέρνηση θα λάβει μέτρα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ, ώστε να ενισχυθεί η ανεξαρτησία και οι δυνατότητες της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) και να απελευθερωθεί ο τομέας του χειρισμού των συστημάτων μεταβίβασης της ΔΕΣΜΗΕ (ηλεκτρισμός) και της ΔΕΣΦΑ (φυσικό αέριο), συμπεριλαμβανομένης και της προώθησης διαφανών κριτηρίων και διαδικασιών επιλογής του προέδρου και των μελών της ΡΑΕ.

5. Ενέργειες για τον πέμπτο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2011)

i. Δημοσιονομική προσαρμογή

Αυστηρή εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2011 σύμφωνα με το παρόν Μνημόνιο και τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής του προϋπολογισμού. Η πρόοδος θα εξετάζεται βάσει των τριμηνιαίων ανώτατων ορίων ελλείμματος του ΜΟΧΠ (συμπεριλαμβανομένου και του ΤΜΣ).

ii. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Μεταρρύθμιση για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης

Η Κυβέρνηση θα θεσπίσει νομοθεσία/διάταγμα, με το οποίο θα καθιερώνεται ένα απλοποιημένο σύστημα αμοιβών (που να περιλαμβάνει το βασικό μισθό και τα επιδόματα) και να ισχύει για όλους τους δημοσίους υπαλλήλους, εξασφαλίζοντας ότι η αμοιβή αντανακλά την παραγωγικότητα και τα καθήκοντα: αυτή η μεταρρύθμιση θα πρέπει να είναι μέρος μίας συνολικής αναμόρφωσης της διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων του δημοσίου τομέα.

Με βάση τα ευρήματα από την εξωτερική και ανεξάρτητη αξιολόγηση της δημόσιας διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο, η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία και μέτρα για τον εξορθολογισμό της χρήσης των πόρων, την οργάνωση της δημόσιας διοίκησης και των κοινωνικών προγραμμάτων.

Οι αρχές θα λάβουν τα ακόλουθα μέτρα για την ενδυνάμωση των θεσμών στην αγορά εργασίας

Η Κυβέρνηση θα ολοκληρώσει τη μεταρρύθμιση για την ενδυνάμωση της Επιθεώρησης Εργασίας, η οποία πρέπει να στελεχωθεί πλήρως με εξειδικευμένο προσωπικό και να έχει ποσοτικούς στόχους σε σχέση με τον αριθμό των ελέγχων που θα πραγματοποιηεί.

Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και θα απαιτεί την εγγραφή/καταχώρηση νέων εργαζομένων πριν αυτοί αναλάβουν υπηρεσία.

Αναθεώρηση των περιθωρίων βελτίωσης της στόχευσης των κοινωνικών δαπανών έτσι ώστε να ενδυναμωθεί το κοινωνικό δίκτυ προστασίας για τις πιο ευάλωτες ομάδες.

Ενίσχυση του ανταγωνισμού στις ανοιχτές αγορές

Η Κυβέρνηση θα θεσπίσει συγκεκριμένη νομοθεσία για την κατάργηση των κλειστών επαγγελμάτων, συμπεριλαμβανομένων των νομικών επαγγελμάτων, φαρμακείων, συμβολαιογράφων, αρχιτεκτόνων, μηχανικών και ορκωτών λογιστών.

Αύξηση της απορρόφησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής

Η κυβέρνηση θα εκπληρώσει τους στόχους για τις απαιτήσεις πληρωμών (οι οποίες θα μετρηθούν βάσει πιστοποιημένων στοιχείων).

6. Ενέργειες για τον έκτο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2011)

i. Δημοσιονομική προσαρμογή

Αυστηρή εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2011 σύμφωνα με το παρόν Μνημόνιο και τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής του προϋπολογισμού. Η πρόοδος θα εξετάζεται βάσει των τριμηνιαίων ανώτατων ορίων ελλείμματος του ΜΟΧΠ (συμπεριλαμβανομένου και του ΤΜΣ).

Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει έναν προκαταρκτικό προϋπολογισμό για το 2012 στοχεύοντας στην περαιτέρω μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με το πρόγραμμα, και περιλαμβάνοντας την αναλυτική παρουσίαση των μέτρων προσαρμογής που ανέρχονται σε τουλάχιστον 2,2% του ΑΕΠ. Τα μέτρα αυτά είναι: (σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν μέτρα που αποφέρουν ανάλογη εξοικονόμηση, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ)

- Μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα επιπροσθέτως του κανόνα της μίας πρόσληψης ανά πέντε συνταξιοδοτήσεις. Αυτό θα επιτρέψει εξοικονόμηση τουλάχιστον 600 εκ. ευρώ.
- Ειδικός φόρος κατανάλωσης για τα μη αλκοολούχα ποτά, συνολικής απόδοσης τουλάχιστον 300 εκ. ευρώ.
- Συνέχιση της επέκτασης της βάσης για τον φόρο ακίνητης περιουσίας με την αναθεώρηση των αντικειμενικών αξιών απόδοσης τουλάχιστον 200 εκ. ευρώ πρόσθετων εσόδων.
- Συνέχιση της αναδιοργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης για την εξοικονόμηση τουλάχιστον 500 εκ. ευρώ.
- Αναστολή στις ονομαστικές αυξήσεις συντάξεων.
- Συνέχιση της αύξησης της αποτελεσματικότητας των τεκμηρίων φορολόγησης των επαγγελματιών με στόχο τη συλλογή τουλάχιστον 100 εκ. ευρώ επιπλέον.
- Μείωση των επιδοτήσεων σε δημόσιες επιχειρήσεις κατά τουλάχιστον 800 εκ. ευρώ, ως αποτέλεσμα της αναδιάρθρωσής τους.
- Επιδόματα ανεργίας με κριτήρια τα ελάχιστα απαιτούμενα μέσα διαβίωσης. Στόχος είναι η εξοικονόμηση 500 εκ. ευρώ.
- Η εξασφάλιση επιπρόσθετων εσόδων από την αδειοδότηση τυχερών παιγνίων: τουλάχιστον 225 εκ. ευρώ από την πώληση αδειών και 400 εκ. ευρώ από δικαιώματα.
- Περαιτέρω διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ με την εφαρμογή του κανονικού συντελεστή για αγαθά και υπηρεσίες που τώρα υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, στοχεύοντας την συλλογή τουλάχιστον επιπλέον 300 εκ. ευρώ.

ii. Διαρθρωτικές αλλαγές

Μεταρρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης:

Η Κυβέρνηση θα διασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή της Ατζέντας για την Καλύτερη Νομοθέτηση σχετικά με τη μείωση του διοικητικού βάρους κατά 20% σε σύγκριση με το 2008 και θα κατεθέσει έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος :

Η κυβέρνηση θα τροποποιήσει τη νομοθεσία ώστε να περιορίσει τα φορολογικά εμπόδια σε συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, όπως η μη μεταφορά συσσωρευμένων ζημιών μαζί με την επιχείρηση και ο πολύπλοκος υπολογισμός των υπερβολικών κερδών (νόμος 3522/2006 άρθρο 11) κατά τη μεταβίβαση εταιρειών.

Η Κυβέρνηση θα λάβει αποφάσεις για την απλοποίηση της διαδικασίας τελωνειακής εκκαθάρισης των εξαγωγών και εισαγωγών και θα δώσει τη σχετική δυνατότητα εκκαθάρισης φορτίων σε μεγάλες επιχειρήσεις ή βιομηχανικές περιοχές αντί των τελωνείων. Η Κυβέρνηση θα καταργήσει την απαίτηση για εγγραφή στο μητρώο εξαγωγέων του εμπορικού επιμελητηρίου για την απόκτηση πιστοποιητικού προέλευσης.

7. Ενέργειες για τον έβδομο απολογισμό (να έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2011)

i. Δημοσιονομική προσαρμογή

Η κυβέρνηση θα επιτύχει τους στόχους του προγράμματος για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης για το 2011.

Το Κοινοβούλιο θα υιοθετήσει ένα προσχέδιο προϋπολογισμού για το 2012 για περαιτέρω μείωση τους ελλείμματος και θα συμπεριλάβει μέτρα προσαρμογής τα οποία θα ανέρχονται σε τουλάχιστον 2,2% του ΑΕΠ σύμφωνα με το Μνημόνιο.

ii. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Αύξηση της απορρόφησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής:

Η κυβέρνηση θα εκπληρώσει τους στόχους για τις απαιτήσεις πληρωμών (οι οποίες θα μετρηθούν βάσει πιστοποιημένων στοιχείων).

Εισαγωγή ενός διαδικτυακού ανοιχτού συστήματος επιτήρησης των διαδικασιών αποδοχής των προτάσεων έργων και υλοποίησης των δημοσίων έργων.

Διασφάλιση ότι η διαχειριστική επάρκεια όλων των διαχειριστικών αρχών και ενδιάμεσων φορέων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-1013, έχει πιστοποιηθεί από τον διεθνή οργανισμό πιστοποίησης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 (Ποιότητα Διοίκησης).

Παράρτημα 1. Παροχή στοιχείων

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, οι ακόλουθοι δείκτες και εκθέσεις πρέπει να τίθενται από τις αρμόδιες αρχές στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ σε τακτική βάση. Σε γενικές γραμμές, πληροφορίες που παρέχονται σε άλλους πολυμερείς και διμερείς πιστωτές, που συμμετέχουν σε πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας όπου υπάρχει και κοινοτική συμμετοχή, θα παρέχονται και στην Επιτροπή, εκτός αν η Επιτροπή έχει δηλώσει ότι αυτό δεν απαιτείται. Οι αρχές θα υποβάλλουν στην Επιτροπή και την ΕΚΤ εκθέσεις συμμόρφωσης σχετικά με την εκπλήρωση των προϋποθέσεων αμέσως μετά τις ημερομηνίες δοκιμής.

Παρέχονται από το Υπουργείο Οικονομικών

Προκαταρκτικά μηνιαία στοιχεία για την εφαρμογή του κρατικού προϋπολογισμού (συμπεριλαμβανομένης της κύριας λειτουργικής κατηγοριοποίησης των εσόδων και δαπάνων και ανά υπουργείο)

Μηνιαίως, 15 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα- αυτές οι πληροφορίες θα περιλαμβάνονται επίσης σε επόμενες διαβιβάσεις σε περίπτωση αναθεώρησης

Επικαιροποιημένα μηνιαία σχέδια για την κατάσταση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού για το υπόλοιπο του έτους, συμπεριλαμβανομένης της κύριας λειτουργικής κατηγοριοποίησης των εσόδων και δαπανών ανά υπουργείο.

Μηνιαίως, 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα

Προκαταρκτικά μηνιαία στοιχεία ρευστότητας για φορείς γενικής κυβέρνησης (εκτός του Κράτους)

Μηνιαίως, 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα- αυτά τα στοιχεία θα περιλαμβάνονται επίσης σε επόμενες διαβιβάσεις σε περίπτωση αναθεώρησης

Μηνιαία στοιχεία για τη μισθοδοσία του Δημοσίου (της γενικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργικής κατηγοριοποίησης σε ονομαστικούς μισθούς και επιδόματα σε δημοσίους υπαλλήλους ανά υπουργείο και δημόσιο φορέα), αριθμό υπαλλήλων (συμπεριλαμβανομένης της λειτουργικής κατηγοριοποίησης ανά υπουργείο και δημοσίων φορέων εκτός της κεντρικής κυβέρνησης), μέσο μισθό (συμπεριλαμβανομένου του βασικού μισθού, παροχών και επιδομάτων). Θα προστίθεται λειτουργική κατηγοριοποίηση αυτών των στοιχείων στους κύριους δημόσιους φορείς.

Μηνιαίως, 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα (έναρξη Ιουνίου 2010)

Τριμηνιαία στοιχεία για τους λογαριασμούς της γενικής κυβέρνησης και του δημόσιου χρέους σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς στατιστικής.

Τριμηνία λογιστικά στοιχεία, 90 ημέρες μετά το τέλος κάθε τριμήνου.

Εβδομαδιαία πληροφόρηση για τα στοιχεία ρευστότητας της Κυβέρνησης με αναφορά στη χρήση και πηγή κεφαλαίου καθώς και για τη σχετική χρονική περίοδο – επίσης πληροφόρηση για κύριες κυβερνητικές δαπάνες και έσοδα.

Εβδομαδιαίως την Παρασκευή, με αναφορά στην προηγούμενη Πέμπτη.

Στοιχεία για τη χρηματοδότηση φορέων γενικής κυβέρνησης εκτός της κεντρικής κυβέρνησης

Μηνιαίως όχι αργότερα από 15 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα -αυτές οι πληροφορίες θα περιλαμβάνονται και σε

Στοιχεία οφειλόμενων δαπανών (με τις καθυστερούμενες οφειλές) της γενικής κυβέρνησης συμπεριλαμβανομένου του κράτους, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της κοινωνικής ασφάλισης και νομικών προσώπων.	επόμενες διαβιβάσεις σε περίπτωση αναθεώρησης.
Στοιχεία οφειλόμενων δαπανών (καθυστερούμενες οφειλές) του Κράτους και των νοσοκομείων.	Τριμηνιαίως, εντός 55 ημερών μετά το τέλος κάθε τριμήνου.
Δημόσιο Χρέος και επιχορηγήσεις της γενικής κυβέρνησης σε δημόσιες επιχειρήσεις και στον ιδιωτικό τομέα.	Μηνιαίως, 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα.
Στοιχεία εσόδων και δαπανών και ισολογισμοί των 30 μεγαλύτερων δημοσίων επιχειρήσεων, βάσει συνολικών δαπανών.	Μηνιαίως, εντός ενός μήνα.
Στοιχεία των κοινοτικών επιδοτήσεων (αποζημιώσεις και προκαταβολές), δαπάνες κεφαλαίων και επιχορηγήσεις καλυπτόμενες από κοινοτικές προκαταβολές ή υποθήφεις, για κοινοτική αποζημίωση, επιχορηγήσεις από προγράμματα κοινοτικής βοήθειας, ειδικώς συμφωνημένα με την ΕΕ	Τριμηνιαίως, τρεις μήνες μετά το τέλος κάθε τριμήνου.
Μηνιαία αναφορά των συναλλαγών από τους εκτός προϋπολογισμού λογαριασμούς	Μηνιαίως εντός τριών εβδομάδων μετά το τέλος κάθε μήνα
Μηνιαία στοιχεία των συναλλαγών ειδικών λογαριασμών	Μηνιαίως στο τέλος κάθε μήνα.
Έκθεση προόδου για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων πολιτικής	Μηνιαίως στο τέλος κάθε μήνα

Παρέχονται από την Τράπεζα της Ελλάδος

Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας της Ελλάδος	Εβδομαδιαίως κάθε επόμενη εργάσιμη ημέρα
Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος – συγκεντρωτικοί νομισματικοί ισολογισμοί των πιστωτικών ιδρυμάτων	Μηνιαίως 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα
Εξέλιξη της εξωτερικής χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών στις θυγατρικές τους στο εξωτερικό (2)	Μηνιαίως 15 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα
Εξωτερικές χρηματοδοτικές ροές για το τραπεζικό σύστημα, τις επιχειρήσεις, το δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων εξελίξεων εντός των επομένων 12 μηνών	Μηνιαίως 30 ημέρες μετά το τέλος κάθε μήνα
Έκθεση για τη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος	Εβδομαδιαίως την επόμενη εργάσιμη
Έκθεση για την εξέλιξη των δεικτών χρηματοπιστωτικής σταθερότητας	Τριμηνιαίως 15 ημέρες μετά το τέλος κάθε τριμήνου, σύμφωνα με διαθεσιμότητα στοιχείων
Έκθεση σε αποτελέσματα από τα τακτικά τεστ φερεγγυότητας ακραίων καταστάσεων	Τριμηνιαίως 15 ημέρες μετά το τέλος κάθε τριμήνου, σύμφωνα με διαθεσιμότητα στοιχείων
Αναλυτική αναφορά του ισολογισμού του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με αναφορά και επεξήγηση των μεταβολών των λογαριασμών	Εβδομαδιαίως την επόμενη εργάσιμη

(2) όλα τα είδη δανεισμού και κεφαλαίου καθώς επίσης και τις καθαρές καταθέσεις στις θυγατρικές στο εξωτερικό

Παράρτημα 2 – Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Γενικά

- Ο σκοπός του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ταμείο) είναι να διατηρήσει τη σταθερότητα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, χορηγώντας ίδια κεφάλαια σε περίπτωση σημαντικής συρρίκνωσης των κεφαλαίων.
- Το Ταμείο δεν θα στηρίζει τη ρευστότητα, η οποία θα παρέχεται σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις.
- Τα ίδια κεφάλαια θα παρέχονται με τη μορφή προνομιούχων μετοχών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα με άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι προνομιούχες μετοχές θα μετατρέπονται σε κοινές, σε επόμενο στάδιο και σύμφωνα με κανόνες που θα εξειδικευθούν περαιτέρω στη νομοθεσία θέσπισης του Ταμείου.
- Η συμμετοχή στο Ταμείο θα είναι υποχρεωτική και θα ενεργοποιείται όταν δεν καλύπτονται οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, όπως έχουν οριστεί για συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από την Τράπεζα της Ελλάδος, ως αρμόδια εποπτική αρχή και όταν δεν μπορεί να βρεθεί άλλη ιδιωτική λύση.
- Εάν τα πιστωτικά ιδρύματα δεν δύνανται να συγκεντρώσουν εγκαίρως επιπρόσθετα κεφάλαια για να αποπληρώσουν το Ταμείο, θα εφαρμόζεται σχέδιο αναδιάρθρωσης τους υπό την αιγίδα του Ταμείου, κατ' εφαρμογήν των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων.
- Το Ταμείο θα ιδρυθεί με ειδική ελληνική νομοθεσία.
- Προβλέπεται αρχική επταετής διάρκεια. Μετά το τέλος αυτής της περιόδου η κυριότητα του Ταμείου περνά στο Ελληνικό Δημόσιο, μέχρι το ύψος της συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο του Ταμείου.

Νομικό Καθεστώς

- Το Ταμείο θα δημιουργηθεί ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα και η λειτουργία του (π.χ. για διευκόλυνση προσλήψεων και αποδοχών του κατάλληλα καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού).
- Η νομική δομή του Ταμείου θα επιτρέπει την ιδιωτική συμμετοχή.

Κεφάλαια

- Το Ταμείο θα χρηματοδοτείται με ποσό 10 δις ευρώ από την ελληνική κυβέρνηση από πηγές προερχόμενες από το κοινό πρόγραμμα ΕΕ/ΔΝΤ. Αυτό σημαίνει ότι ο κίνδυνος ζημιών αναλαμβάνεται πλήρως από την ελληνική κυβέρνηση ως κύριος μέτοχος του Ταμείου. Η αγορά των προνομιούχων μετοχών του Ταμείου θα γίνει τοις μετρητοίς.

Οργανωτικά ζητήματα

- Το Ταμείο θα διοικείται από ένα διοικητικό συμβούλιο, αποτελούμενο από (1) έναν επικεφαλής, έναν εκτελεστικό διευθυντή και τρεις διευθυντές που θα ορίζονται από τον Διοικητή της ΤτΕ, και (2) δύο ex officio διευθυντές που εκπροσωπούν το Υπουργείο Οικονομικών και τον Διοικητή της ΤτΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ θα ορίσουν έναν παρατηρητή που θα συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου (με την επιφύλαξη, στην περίπτωση του

παρατηρητή της Ε. Επιτροπής, της εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων)

- Ο επικεφαλής, ο εκτελεστικός διευθυντής και οι μη ex officio διευθυντές θα απαιτείται από την νομοθεσία να είναι άτομα γνωσμένου τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού κύρους στην Ελλάδα, στην ΕΕ ή διεθνώς.
- Καθένας από τους επικεφαλής και μη ex officio διευθυντές θα ορίζεται για διάρκεια πέντε ετών, ανανεώσιμη για δύο ακόμα έτη και θα ανακαλείται υποχρεωτικά μόνο κατόπιν σχετικής απόφασης ελληνικού δικαστηρίου μετά από αίτημα είτε του Διοικητή της ΤτΕ είτε του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου όταν (1) δεν είναι πλέον ικανός να ανταποκρίνεται στα απαιτούμενα καθήκοντα της θέσης του ή (2) κριθεί ένοχος για σοβαρή παράνομη συμπεριφορά.
- Κανένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι μέλος διοικητικού συμβουλίου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.
- Η νομοθεσία θέσπισης του Ταμείου θα προβλέπει ότι κατά την εκτέλεση των υπό του νόμου καθηκόντων τους, ούτε ο Διοικητής της ΤτΕ, ούτε κάποιος μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου θα αναζητήσουν ή λάβουν οδηγίες από την ελληνική κυβέρνηση ή από άλλο κρατικό φορέα.
- Το διοικητικό συμβούλιο θα παρουσιάζει εξαμηνιαίες εκθέσεις στην ελληνική Βουλή, την Ε.Ε., την ΕΚΤ και το ΔΝΤ.
- Τα λειτουργικά έξοδα καλύπτονται από το ίδιο το Ταμείο.

Εξουσίες του Ταμείου

- Για την εκπλήρωση των στόχων του το Ταμείο θα έχει ορισμένες εξουσίες στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχει χρηματοδοτήσει, και οι οποίες θα ασκούνται μετά από διαβούλευση με την ΤτΕ. Οι εξουσίες του Ταμείου θα ασκούνται με την επιφύλαξη των εποπτικών αρμοδιοτήτων της ΤτΕ και περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής :
  - να απαιτεί από την ΤτΕ να του παρέχει για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κάθε πληροφορία απαραίτητη για την ολοκλήρωση του σκοπού του
  - να ορίζει ένα μέλος στο ΔΣ του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος
  - να απαιτεί από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης
  - να έχει δικαίωμα αρνησικυρίας (βέτο) σε αποφάσεις ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος (επιχειρηματική στρατηγική, απόδοση μερισμάτων, θέματα μισθοδοσίας, ρευστότητας και διαχείρισης ενεργητικού παθητικού κ.λ.π.)
  - να συγκαλεί τη ΓΣ των μετόχων του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος όπως ορίζει το εταιρικό δίκαιο
  - να απαιτεί τη μετατροπή των προνομιούχων μετοχών σε κοινές, όταν το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αδυνατεί να καλύπτει (1) το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων όπως ορίζει το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο ή (2) ορισμένες οικονομικές απαιτήσεις που θα επιβάλλονται από το σχέδιο αναδιάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Η νομοθεσία θέσπισης του Ταμείου, θα εξειδικεύσει περαιτέρω μια αντικειμενική διαδικασία που θα ακολουθείται για τις τιμές μετατροπής, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες από την παρέμβαση του Ταμείου, τα νομικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των μετόχων και τους κοινοτικούς κανόνες κρατικών ενισχύσεων.
  - να προχωρά σε διαγνωστικές μελέτες και ειδικούς ελέγχους με τη βοήθεια εξωτερικών ελεγκτών για να αξιολογείται η φερεγγυότητα του τραπεζικού ιδρύματος όταν το Ταμείο κρίνει ότι αυτό είναι απαραίτητο.

- Η ΤτΕ, με την ιδιότητα της ως εποπτικός φορέας για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και το Ταμείο θα νομιμοποιούνται για την μέγιστη δυνατή ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών που ορίζει η κοινοτική νομοθεσία.

Κριτήρια για την αύξηση κεφαλαίου

- Τα κριτήρια για οποιαδήποτε αύξηση κεφαλαίου θα πρέπει να εναρμονιστούν με την Απόφαση της Επιτροπής της 19.11.2008 (N 560/2008 μέτρα στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα). Η χορήγηση μετοχικού κεφαλαίου υπόκειται ειδικότερα στα παρακάτω κριτήρια.
- Τα πιστωτικά ιδρύματα θα καταβάλλουν μη σωρευτική αποζημίωση με βάση τους κανόνες της αγοράς, εκτός εάν η ανάλυση του σχεδίου αναδιάρθρωσης δικαιολογεί μία εναλλακτική προσέγγιση. Μία μη σωρευτική αποζημίωση με βάση τους κανόνες της αγοράς μπορεί να είναι είτε 10% (όπως ορίζεται στην παραπάνω απόφαση) ή εξαρτώμενη από το προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και την ποιότητα του κεφαλαίου, μεταξύ 7% και 9.3%, ενώ το κεφάλαιο πρώτης βαθμίδας (tier 1) για βασικά υγιή πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει κανονικά να αποζημιώνεται με όχι λιγότερο από 9%.
- Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα καταβάλλουν μερίσματα ή εξοφλούν κουπόνια σε υβριδικό κεφάλαιο, εκτός αν είναι υποχρεωμένα εκ του νόμου να το κάνουν, κάτι που εφαρμόζεται στην περίπτωση κερδοφόρου πιστωτικού ιδρύματος (εν τούτοις το πιστωτικό ίδρυμα δεν θα επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει αποθεματικά για να παρουσιάσει κέρδη).
- Το πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να επαναγοράσει τις προνομιούχες μετοχές στο ίδιο ποσό με αυτό που επενδύθηκε αρχικά σε αυτό. Μετά από 5 χρόνια οι μετοχές πρέπει να επανακτηθούν ή πρέπει να αποζημιωθούν με πρόστιμο. Αν δεν μπορούν να επανακτηθούν γιατί δεν καλύπτονται τα κριτήρια κεφαλαιακής επάρκειας, οι προνομιούχες μετοχές πρέπει να μετατραπούν σε κοινές μετοχές.

Έγκριση σχεδίου αναδιάρθρωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Κάθε σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να είναι σύμφωνο με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και να εγκριθεί με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο να διασφαλιστεί ότι το πιστωτικό ίδρυμα θα ανακτήσει τη βιωσιμότητά του στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, ότι θα επιτευχθεί ο επιμερισμός του κόστους ανάμεσα στους μετόχους και ότι θα περιοριστεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Επόμενα βήματα

- Οι ελληνικές αρχές θα ετοιμάσουν την απαραίτητη νομοθεσία που θα θέσει σε εφαρμογή τις παραπάνω λεπτομέρειες μέχρι το τέλος Ιουνίου 2010 το αργότερο.

Παράρτημα 3. Προϋποθέσεις Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ		
	Δράση	Χρονοδιάγραμμα
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
Απλοποίηση του συστήματος πληρωμών των δημοσίων υπαλλήλων	- εκκίνηση διαδικασιών για την απλοποίηση του συστήματος πληρωμών ώστε να καλύπτει τόσο το βασικό μισθό όσο και όλα τα επιδόματα που αφορούν όλους τους δημοσίους υπαλλήλους και εξασφάλιση ότι το νέο αυτό σύστημα λαμβάνει υπόψη την παραγωγικότητά τους και τα καθήκοντα. - ίδρυση μιας Ενιαίας Αρχής Πληρωμών, πλήρως λειτουργική, με στόχο να συγκεντρωθούν σε μία αρχή οι πληρωμές των μισθών προς τους Δημοσίους υπαλλήλους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. - υιοθέτηση της νομοθεσίας για ένα απλοποιημένο σύστημα πληρωμών.	<i>Σεπτέμβριος 2010</i> <i>Δεκέμβριος 2010</i> <i>Ιούνιος 2011</i>
Κρατικές Προμήθειες	- ολοκλήρωση της πρώτης φάσης του συστήματος κρατικών προμηθειών για όλους τους κλάδους και για όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης εισάγοντας την χρήση συστημάτων ηλεκτρονικών δημοπρασιών (e-auctioning systems) - εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών και ενός αποτελεσματικού συστήματος προσφυγών.	<i>Δεκέμβριος 2010</i> <i>Μάρτιος 2011</i>
Διαφάνεια στις αποφάσεις δημοσίων δαπανών	- υιοθέτηση της νομοθεσίας ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια μέσω της υποχρέωσης δημοσίευσης στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων για δαπάνες της κυβέρνησης.	<i>Ιούνιος 2010</i>
Μεταρρύθμιση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	- υιοθέτηση της νομοθεσίας για την μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης σε τοπικό επίπεδο. - υιοθέτηση της νομοθεσίας και όλων των διαταγμάτων για πλήρη εφαρμογή της μεταρρύθμισης από την 1 Ιανουαρίου 2011 με ταυτόχρονη μεταφορά των αρμοδιοτήτων και των πόρων μεταξύ των φορέων.	<i>Ιούνιος 2010</i> <i>Δεκέμβριος 2010</i>
Ανεξάρτητη λειτουργική αξιολόγηση της κεντρικής κυβέρνησης	- ανάθεση αναθεώρησης από ανεξάρτητο εξωτερικό φορέα της οργάνωσης και της λειτουργίας της κεντρικής διοίκησης. - υιοθέτηση νομοθεσίας και μέτρων για τον εξορθολογισμό της χρήσης των πόρων, της οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης και της αποδοτικότητας των κοινωνικών	<i>Σεπτέμβριος 2010</i> <i>Ιούνιος 2011</i>

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ		
	Δράση	Χρονοδιάγραμμα
	προγραμμάτων	
Καλύτερη Νομοθέτηση	- υιοθέτηση της νομοθεσίας για την εφαρμογή της Ατζέντας για Καλύτερης Νομοθέτηση. - διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των μέτρων για την μείωση 20% του διοικητικού βάρους με βάση τα δεδομένα του 2008 και υποβολή σχετικής έκθεσης εφαρμογής στην Ε. Επιτροπή.	<i>Δεκέμβριο 2010</i> <i>Σεπτέμβριος 2011</i>
ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΣΘΟΙ		
Έναρξη συνομιλιών με τους κοινωνικούς εταίρους	Για την προετοιμασία αναθεώρησης των διαπραγματεύσεων των μισθών στον ιδιωτικό τομέα και των συμβατικών ρυθμίσεων	<i>Ιούνιος 2010</i>
Αναθεώρηση της Νομοθεσίας για την Προστασία της Απασχόλησης	- παράταση της περιόδου μαθητείας για νέες θέσεις εργασίας στο ένα έτος. - μείωση του συνολικού επιπέδου αποζημιώσεων το οποίο θα πρέπει να εφαρμόζεται εξίσου για όλους τους εργαζόμενους. (blue and white collar workers) - αύξηση του ελάχιστου κατωφλίου (threshold) για την ενεργοποίηση όρων ομαδικών απολύσεων, ειδικά για τις μεγάλες επιχειρήσεις. - εφαρμογή μέτρων για τη διασφάλιση ότι οι κατώτατοι μισθοί της τρέχουσας περιόδου θα παραμείνουν αμετάβλητοι σε ονομαστική αξία για 3 χρόνια. - διευκόλυνση της χρήσης συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης και μερικής απασχόλησης.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>
Αναθεώρηση του κατώτατου μισθολογίου	- έπειτα από διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, η κυβέρνηση θα πρέπει να υιοθετήσει νομοθεσία για τους κατώτατους μισθούς εισάγοντας ειδική σχετική πρόβλεψη (sub-minima) για ιδιαίτερες κοινωνικές ομάδες που βρίσκονται σε κίνδυνο όπως οι νέοι και οι μακροχρόνια άνεργοι. - διασφάλιση ότι οι κατώτατοι μισθοί της τρέχουσας περιόδου θα παραμείνουν αμετάβλητοι σε ονομαστική αξία για 3 χρόνια.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>
Αναθεώρηση του συστήματος διαπραγματεύσεων των μισθών στον ιδιωτικό τομέα για τη συγκράτηση των μισθών	- υιοθέτηση νομοθεσίας για την αναθεώρηση του συστήματος διαπραγματεύσεων των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανόμενων των τοπικών συμφώνων απασχόλησης, με στόχο την αύξηση μισθών σε κατώτερο των κλαδικών συμβάσεων επίπεδο.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ		
	Δράση	Χρονοδιάγραμμα
	- εφαρμογή μεταβλητών απολαβών έτσι ώστε οι μισθοί να αντικατοπτρίζουν την παραγωγικότητα σε επίπεδο επιχείρησης. - τροποποίηση των ρυθμίσεων του συστήματος διαίτησας.	
Αύξηση της ευελιξίας στο ωράριο εργασίας.	- προσαρμογή της νομοθεσίας για την εισαγωγή ετήσιου υπολογισμού χρόνου εργασίας και μείωση στις υπερωριακές αμοιβές.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>
Καταπολέμηση της Αδήλωτης Εργασίας	- ενίσχυση της νομοθεσίας για την επιβολή δήλωσης των νέων απασχολούμενων. - διασφάλιση ότι η Επιθεώρηση Εργασίας είναι πλήρως στελεχωμένη και ότι έχουν τεθεί ποσοτικοί στόχοι ελέγχων.	<i>Ιούνιος 2011</i>
Αναθεώρηση στο δίκτυο κοινωνικής προστασίας.	Αναθεώρηση του πεδίου εφαρμογής με στόχο βελτιώσεις των κοινωνικών δαπανών για να ενισχυθεί η κοινωνική προστασία προς τις πιο ευάλωτες ομάδες.	<i>Ιούνιος 2011</i>
ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ		
Αναθεώρηση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος	Η Κυβέρνηση θα υιοθετήσει ένα νέο απλοποιημένο σύστημα (αναλογικό) για όλους τους νυν και μελλοντικούς εργαζόμενους που περιλαμβάνει: - μέχρι το Δεκέμβριο του 2015, συνταξιοδότηση στην ηλικία των 65 ετών για όλους, συμπεριλαμβανομένων και όσων έχουν ασφαλιστεί προ της 1 Ιανουαρίου 1993. - αύξηση της απαιτούμενης ηλικίας για συνταξιοδότηση των γυναικών που υπηρετούν στον δημόσιο τομέα στα 65 χρόνια μέχρι το 2013. - ενίσχυση της σύνδεσης των εισφορών με τα επιδόματα. - υπολογισμός των συντάξεων σύμφωνα με το σύνολο του εργασιακού βίου. - μια μέση ετήσια λογιστική μεταφορά ύψους 1,2 - τιμαριθμοποίηση των συντάξεων - έναν αυτόματο μηχανισμό προσαρμογής που να συνδέει το έτος συνταξιοδότησης με την αύξηση στην προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά το έτος συνταξιοδότησης. - αυξημένη ελάχιστη περίοδο εισφορών από 37 σε 40 έτη μέχρι το 2015. - περιορισμένη χρήση της πρόωρης συνταξιοδότησης στα 60 έτη από την 1 Ιανουαρίου 2011, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, και όσων έχουν 40 χρόνια εισφορών - αναθεωρημένο σύστημα παροχής αναπηρικών συντάξεων - μείωση (κατά 6% το χρόνο) των συντάξεων για εκείνους που θα συνταξιοδοτούνται μεταξύ των 60 και 65 ετών με λιγότερα από 40 χρόνια εισφορών. - καμία ειδική μεταχείριση για όσους έχουν ασφαλιστεί προ της 1 Ιανουαρίου 1993.	<i>Ιούνιος 2010</i>

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ		
	Δράση	Χρονοδιάγραμμα
	- σημαντικές περικοπές στη λίστα βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων (σε όχι περισσότερα από 10% του συνόλου) - ελάχιστη εγγυημένη σύνταξη για όλους πάνω από 65 ετών υπολογισμένη με βάση τα ελάχιστα απαιτούμενα μέσα διαβίωσης - μείωση των συνταξιοδοτικών ταμείων σε 3 Το Κοινοβούλιο υιοθετεί την αναθεώρηση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος	<i>Σεπτέμβριος 2010</i>
ΥΓΕΙΑ		
Μεταρρύθμιση του συστήματος Υγείας	Ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων για την βελτίωση της διαχείρισης και του συστήματος προμηθειών στην υγεία: ολοκλήρωση της εφαρμογής λογιστικού συστήματος διπλής εγγραφής, εφαρμογή επίβλεψης από τον Υπουργό Οικονομικών, δημοσίευση λογιστικών ελέγχων.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		
Διευκόλυνση στην ίδρυση εταιριών	Απλοποίηση στην ίδρυση νέων εταιριών και πλήρης λειτουργία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ).	<i>Σεπτέμβριος 2010</i>
Απλοποίηση της αδειοδότησης βιομηχανικών μονάδων και μείωση του κόστους έναρξης εργασιών	- Απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών για την αδειοδότηση επιχειρήσεων, για βιομηχανικές δραστηριότητες και επαγγέλματα μέσω της νομοθεσίας και μέσω της λειτουργικότητας των σχετικών σχεδίων. - Η Κυβέρνηση θα πρέπει να αλλάξει τη νομοθεσία προκειμένου να αμβλύνει τα φορολογικά εμπόδια για συγχωνεύσεις και εξαγορές και για να μειώσει το κόστος που αφορά τα τελωνεία.	<i>Δεκέμβριος 2010</i> <i>Σεπτέμβριος 2011</i>
Εφαρμογή της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες	- υιοθέτηση οριζόντιας νομοθεσίας, ολοκλήρωση της μελέτης της κλαδικής νομοθεσίας - λειτουργία των μοναδικών σημείων επαφής. - υιοθέτηση μέτρων σε βασικούς κλάδους υπηρεσιών, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο και η εκπαίδευση.	<i>Ιούνιος 2010</i> <i>Σεπτέμβριος 2010</i> <i>Δεκέμβριος 2010</i>
Απελευθέρωση των Κλειστών επαγγελμάτων	- Πρόταση ειδικής νομοθεσίας για κάθε κλάδο για την άρση των περιορισμών στην εξάσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος, του φαρμακοποιού, του συμβολαιογράφου, του αρχιτέκτονα, του μηχανικού, των ορκωτών ελεγκτών. - Εφαρμογή της οδηγίας για τα Επαγγελματικά Προσόντα, ώστε να αναγνωρίζονται τα προσόντα εργαζομένων που προέρχονται από τρίτες χώρες	<i>Δεκέμβριος 2010</i> <i>Δεκέμβριος 2010</i>

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ		
	Δράση	Χρονοδιάγραμμα
	- Υιοθέτηση νομοθεσίας για την απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων	<i>Ιούνιος 2011</i>
Μεταρρύθμιση στις Οδικές Μεταφορές Εμπορευμάτων	Απελευθέρωση των οδικών εμπορευματικών μεταφορών με την κατάργηση όλων των περιττών περιορισμών στην πρόσβαση στο επάγγελμα των οδικών μεταφορέων εμπορευμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των ελαχίστων καθορισμένων τιμών.	<i>Σεπτέμβριος 2010</i>
Πλαίσιο πολιτικής ανταγωνισμού	Τροποποίηση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου της ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητάς της να ιεραρχεί τις σημαντικές υποθέσεις καθώς και της θωράκισης της ανεξαρτησίας των μελών της.	<i>Δεκέμβριος 2010</i>
Σιδηρόδρομοι	- Προετοιμασία ενός σχεδίου εξυγίανσης του κλάδου των σιδηροδρόμων με γνώμονα την αποκατάσταση της κερδοφορίας του επιχειρησιακού τους σκέλους. Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις οδηγίες της ΕΕ, και προσδιορισμός ενός χρονοδιαγράμματος για την αναδιάρθρωση της εταιρείας χαρτοφυλακίου, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης ακίνητης περιουσίας / γής και άλλων περιουσιακών στοιχείων. - Πλήρης υλοποίηση του σχεδίου εξυγίανσης του σιδηροδρομικού τομέα.	<i>Ιούνιος 2010</i> <i>Μάρτιος 2011</i>
Ενέργεια	-Ολοκλήρωση των σχεδίων για την απελευθέρωση της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και έναρξη του εξορθολογισμού των τιμολογίων για τους καταναλωτές -Υιοθέτηση νομοθεσίας για το διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων μέτρων εφαρμογής - Υιοθέτηση μέτρων για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και των αρμοδιοτήτων της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας	<i>Σεπτέμβριος 2010</i> <i>Μάρτιος 2011</i> <i>Μάρτιος 2011</i>
ΠΡΩΘΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ		
Προώθηση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) και επενδύσεων σε στρατηγικούς κλάδους.	Η Κυβέρνηση θα πάρει μέτρα για τη διευκόλυνση ΑΞΕ και επενδύσεων καινοτομίας σε στρατηγικούς κλάδους (πράσινες βιομηχανίες, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών κλπ.) μέσω της αναθεώρησης του Επενδυτικού Νόμου, της υιοθέτησης μέτρων για τη διευκόλυνση των ΣΔΙΤ, δράσεων για την επιτάχυνση μεγάλων σχεδίων ΑΞΕ καθώς και μέτρων για την ενίσχυση της πολιτικής προώθησης εξαγωγών.	<i>Σεπτέμβριος 2010</i>
Ε&Α και Καινοτομία	- Αξιολόγηση σε βάθος όλων των δράσεων Ε&Α και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων επιχειρησιακών προγραμμάτων, με στόχο την προσαρμογή της εθνικής στρατηγικής. - Δημιουργία ενός Γνωμοδοτικού Συμβουλίου, που θα χρηματοδοτείται από το 7 ^ο	<i>Δεκέμβριος 2010</i>

ΕΛΛΑΔΑ – ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3 Μαΐου 2010

I. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

- 1. Η οικονομική ύφεση εντάθηκε το 2010.** Το πραγματικό ΑΕΠ της Ελλάδας μειώθηκε κατά 2% το 2009 και οι δείκτες υποδεικνύουν ότι η οικονομική δραστηριότητα θα αποδυναμωθεί περαιτέρω το 2010. Μετά τις εκλογές στην Ελλάδα τον Οκτώβριο, η συνειδητοποίηση ότι το αποτέλεσμα για το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος για το 2008 και το 2009 ήταν σημαντικά χειρότερο από αυτό που είχε ανακοινώσει η προηγούμενη κυβέρνηση οδήγησε σε απώλεια εμπιστοσύνης, σε αύξηση του κόστους χρηματοδότησης και μείωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.
- 2. Η κρίση αποκάλυψε την αδύναμη δημοσιονομική κατάσταση.** Το έλλειμμα του 5,1 % του ΑΕΠ το 2007, στην κορυφή του οικονομικού κύκλου, φανερώνει ότι η Ελλάδα εισήλθε στην ύφεση με μεγάλο δημόσιο έλλειμμα. Λόγω της υιοθέτησης αδύναμων πολιτικών εσόδων και χαλαρής φορολογικής διαχείρισης, ιδιαίτερα την περίοδο πριν τις εκλογές του 2009 και έχοντας ως πρόσθετο παράγοντα την ύφεση, τα έσοδα μειώθηκαν αισθητά. Οι δαπάνες, εντωμεταξύ, αυξήθηκαν σημαντικά, ιδιαίτερα για μισθούς και επιδόματα, ενδεικτικό της χαλαρής πειθαρχίας, παρακολούθησης και ελέγχου των δαπανών, γεγονός που επίσης οδήγησε σε νέες εκπρόθεσμες οφειλές. Το έλλειμμα εκτινάχθηκε στο εκτιμώμενο 13,6 % του ΑΕΠ ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε σε πάνω από 115% του ΑΕΠ το 2009. Οι ανεπάρκειες στην παρακολούθηση και στον έλεγχο καθυστέρησαν την εφαρμογή διορθωτικών δημοσιονομικών πολιτικών.
- 3. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα έχει επηρεαστεί αρνητικά.** Η επιδεινούμενη δημοσιονομική κατάσταση συνοδεύτηκε από υποβαθμίσεις των κυβερνητικών ομολόγων από τους οίκους αξιολόγησης και οι επενδυτές άρχισαν να υπαναχωρούν από τα ελληνικά ομόλογα, πιέζοντας έτσι τις αποδόσεις τους. Επιπλέον, τα βαθιά μακροοικονομικά και διαρθρωτικά προβλήματα σε συνδυασμό με την αναπόφευκτα μεσοπρόθεσμα έντονη δημοσιονομική προσαρμογή είναι πιθανό να επιβαρύνουν την οικονομική δραστηριότητα για κάποιο διάστημα. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων επηρεάζει αρνητικά το τραπεζικό σύστημα. Τα επισφαλή δάνεια αυξάνονται ενώ το κόστος δανεισμού στη διατραπεζική αγορά έχει αυξηθεί πιέζοντας την κερδοφορία των τραπεζών.
- 4. Παρόλη την ύφεση, το εξωτερικό έλλειμμα μειώνεται μόνο οριακά.** Ο πληθωρισμός και το εγγώριο κόστος έχουν αυξηθεί περισσότερο απ' ό,τι στους εταίρους της Ελλάδας στην Ευρωζώνη την τελευταία δεκαετία και η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με απώλεια ανταγωνιστικότητας. Ως αποτέλεσμα, το εξωτερικό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών στο τέλος του 2009 εξακολουθούσε να είναι πάνω από 11% του ΑΕΠ και η καθαρή διεθνής επενδυτική θέση να υπερβαίνει το αρνητικό 83% του ΑΕΠ. Το σύνολο των δαπανών για τόκους για το εξωτερικό χρέος

αυξήθηκε σε πάνω από 5% του ΑΕΠ, γεγονός που σημαίνει ότι θα χρειαστεί ένα πλεόνασμα στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών για να οδηγηθεί το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σε μία πιο βιώσιμη κατάσταση. Αυτό απαιτεί την ενίσχυση των οικονομικών πολιτικών και της ανταγωνιστικότητας ώστε να μπουν τα θεμέλια για ένα μοντέλο ανάπτυξης το οποίο θα βασίζεται περισσότερο στις επενδύσεις και τις εξαγωγές.

II. ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

5. Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι η διόρθωση των δημοσιονομικών και εξωτερικών ανισορροπιών και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης. Χωρίς την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στη βιωσιμότητα της δημοσιονομικής και οικονομικής κατάστασης, το κόστος χρηματοδότησης της οικονομίας είναι αναπόφευκτο ότι θα παραμείνει υψηλό αν όχι να αυξηθεί περαιτέρω. Οι δημοσιονομικές και εξωτερικές ανισορροπίες πρέπει να διορθωθούν. Η ταυτόχρονη αντιμετώπιση των δύο αυτών προβλημάτων αποτελεί μία πρόκληση η οποία απαιτεί ριζικό επαναπροσανατολισμό της οικονομίας. Η ανάπτυξη δεν είναι πιθανό να είναι δυναμική άμεσα μετά την εφαρμογή των αρχικών διορθωτικών δημοσιονομικών μέτρων, αλλά με την εφαρμογή μίας χρηματοπιστωτικής πολιτικής για τη διατήρηση της ευρωστίας του τραπεζικού τομέα και δυναμικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών, η οικονομία θα αναδυθεί από αυτή την εμπειρία σε καλύτερη κατάσταση από ότι σήμερα, με μεγαλύτερη ανάπτυξη και απασχόληση.

6. Η κυβέρνηση προβλέπει μία εκτεταμένη περίοδο προσαρμογής:

- **Ο ρυθμός ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ** προβλέπεται ότι θα περιοριστεί σημαντικά το 2010-2011, αλλά αναμένεται να ανακάμψει σταδιακά στη συνέχεια. Το οικονομικό πρόγραμμα βασίζεται στην υπόθεση αρνητικής ανάπτυξης 4% το 2010 και 2 ½% το 2011. Ενώ η δημοσιονομική εξυγίανση θα επιβαρύνει αναπόφευκτα την οικονομική δραστηριότητα αρχικά, αναμένεται ότι η ανάκτηση της εμπιστοσύνης από τα εμπροσθοβαρή δημοσιονομικά μέτρα και το ισχυρό μεσοπρόθεσμο οικονομικό πρόγραμμα σε συνδυασμό με διεξοδικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα δημιουργήσουν τις συνθήκες για την επιστροφή σε θετική ανάπτυξη το 2012 και έπειτα.
- **Ο πληθωρισμός** πρέπει να μειωθεί σημαντικά κάτω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης ώστε η Ελλάδα να ανακτήσει γρήγορα ανταγωνιστικότητα τιμών. Ο περιορισμός της εγχώριας ζήτησης, τόσο μέσω της δημοσιονομικής προσαρμογής όσο και μέσω προσπαθειών για τη συγκράτηση των μισθών και των συντάξεων, καθώς και μέτρων για περιορισμού του κόστους στην οικονομία, θα είναι απαραίτητος για την ουσιαστική κάμψη του πληθωρισμού. Επιπλέον, ο περιορισμός ολιγοπωλιακών δομών θα είναι επίσης σημαντικός για τη μείωση των υψηλών περιθωρίων κέρδους σε ορισμένους κλάδους.
- **Το εξωτερικό έλλειμμα** αναμένεται να μειωθεί σταδιακά στο μεσοπρόθεσμο διάστημα καθώς η εγχώρια ζήτηση και ο πληθωρισμός θα μειώνονται και η οικονομία θα ανταποκρίνεται στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με στόχο τη βελτίωση των εξαγωγών και τη μείωση της εξάρτησής της από τις εισαγωγές. Αυτή η διαδικασία είναι φυσικό να διαρκέσει για αρκετά χρόνια ενώ τα έξοδα για τους τόκους στο σημαντικό εξωτερικό χρέος θα ασκούν πίεση στο ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών για ένα διάστημα.

III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

7. Για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος θα γίνει χρήση όλων των διαθέσιμων δημοσιονομικών, χρηματοπιστωτικών και διαρθρωτικών πολιτικών. Η οικονομία έχει ανάγκη από ένα ισχυρό και βιώσιμο πρόγραμμα προσαρμογής για τη διόρθωση των δημοσιονομικών ανισορροπιών και τη στροφή του χρέους σε καθοδική πορεία στο μεσοπρόθεσμο διάστημα, τη διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας:

- **Η δημοσιονομική προσαρμογή θα πρέπει να γίνει η ακρογωνιαία λίθος του προγράμματος.** Η κυβέρνηση δεσμεύεται να θέσει σε εφαρμογή ισχυρά μέτρα προσαρμογής, πέραν των όσων ανακοινώθηκαν το Μάρτιο αυτού του έτους, ύψους 11% του ΑΕΠ συνολικά έως το 2013, με πρόσθετα διορθωτικά μέτρα το 2014 για τη μείωση του ελλείμματος αρκετά κάτω από το 3% του ΑΕΠ. Αυτή η μεγάλη προσαρμογή είναι αναγκαία για να τεθεί ο λόγος του χρέους προς ΑΕΠ σε καθοδική πορεία από το 2013 και έπειτα, η οποία θα διατηρηθεί μετά το πρόγραμμα μέσω της επίτευξης σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων (τουλάχιστον 5% του ΑΕΠ) μέχρι το 2020. Για τη διατήρηση της δημοσιονομικής εξυγίανσης στο μεσοπρόθεσμο διάστημα, η κυβέρνηση δεσμεύεται να ενδυναμώσει το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής και τους θεσμούς που διέπουν τη δημοσιονομική διαχείριση.
- **Η εισοδηματική πολιτική και η πολιτική κοινωνικής προστασίας πρέπει να στηρίζουν την προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή και την επανάκτηση της ανταγωνιστικότητας.** Η προσαρμογή των εισοδημάτων σε βιώσιμα επίπεδα είναι αναγκαία για τη στήριξη της δημοσιονομικής διόρθωσης και της μείωσης του πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, καθώς και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους και τιμών σε μόνιμη βάση. Τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει να ενδυναμωθούν για να αντιμετωπίσουν υποβόσκουσες διαρθρωτικές ανισορροπίες που οφείλονται στη γήρανση του πληθυσμού, καθώς τα κόστη ασφαλιστικών παροχών στην Ελλάδα προβλέπεται να είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τις τρέχουσες πολιτικές. Καθώς οι μεγαλύτερες υπερβάσεις ετησίως στον προϋπολογισμό προέρχονται συστηματικά από τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, οι μεταρρυθμίσεις για την περιφρούρηση της βιωσιμότητας του συστήματος δεν μπορούν πλέον να αναβληθούν.
- **Οι πολιτικές στον χρηματοπιστωτικό τομέα πρέπει να διατηρήσουν τη σταθερότητα.** Ενώ στη παρούσα φάση, τα κεφαλαιακά αποθέματα στο τραπεζικό σύστημα είναι επαρκή, η εποπτεία των τραπεζών θα πρέπει να παρακολουθεί στενά τη ρευστότητα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ανά τράπεζα. Η Τράπεζα της Ελλάδος και η κυβέρνηση θα ενισχύσουν και θα ξεκαθαρίσουν περαιτέρω τα κύρια στοιχεία του ελληνικού εποπτικού πλαισίου και του πλαισίου διαχείρισης χρηματοπιστωτικών κρίσεων ώστε να βοηθήσουν το τραπεζικό σύστημα στη διάρκεια αυτής της περιόδου χαμηλής ανάπτυξης.
- **Οι διαρθρωτικές αλλαγές που θα προάγουν την ικανότητα της οικονομίας να παράγει, να αποταμιεύει και να εξάγει θα είναι κριτικής σημασίας για τη μεσοπρόθεσμη ανάκαμψη.** Η εξωστρέφεια της Ελλάδας υπολείπεται αυτής των εταίρων της στην Ευρωζώνη. Η κυβέρνηση

είναι αποφασισμένη να εφαρμόσει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα και για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της ευελιξίας των αγορών προϊόντων και εργασίας, για τη δημιουργία ενός περισσότερο ανοιχτού και προσβάσιμου περιβάλλοντος για τους εγχώριους και τους ξένους επενδυτές και για τη μείωση της άμεσης συμμετοχής του δημοσίου στις εγχώριες βιομηχανίες.

8. Η κυβέρνηση δεσμεύεται σε δίκαιη κατανομή του κόστους προσαρμογής. Η δέσμευση για την προστασία των πιο ευάλωτων από τις συνέπειες της οικονομικής ύφεσης λαμβάνεται υπόψη στο σχεδιασμό των πολιτικών προσαρμογής. Στην εξυγίανση των δημοσιονομικών, μεγαλύτερη θα είναι η συνεισφορά από όσους δεν έχουν κατά παράδοση συμβάλλει με το μερίδιο που τους αναλογεί στη φορολογική επιβάρυνση. Όσον αφορά τη μείωση σε μισθούς και συντάξεις στο δημόσιο, οι χαμηλόμισθοι έχουν προστατευτεί:

- Μειώσεις στις συντάξεις: η απάλειψη της 13^{ης} και της 14^{ης} σύνταξης αντισταθμίζεται για όσους λαμβάνουν λιγότερο από €2500 μηνιαίως με την υιοθέτηση ενός νέου ενιαίου επιδόματος €800 ετησίως. Η μείωση βαραίνει περισσότερο όσους λαμβάνουν υψηλότερες συντάξεις.
- Μειώσεις στους μισθούς: Η πληρωμή του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού θα απαλειφθεί για όλους τους εργαζομένους. Για την προστασία των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων, για όσους λαμβάνουν λιγότερο από €3000 μηνιαίως θα υιοθετηθεί ένα ενιαίο επίδομα €1000 ετησίως ανά εργαζόμενο το οποίο θα χρηματοδοτηθεί μέσω μείωσης επιδομάτων για τους υψηλόμισθους.

Επιπλέον, οι ελάχιστες συντάξεις και τα οικογενειακά επιδόματα δε θα περικοπούν και τα πιο ευάλωτα στρώματα θα αποζημιωθούν από τις πιθανές αρνητικές συνέπειες των πολιτικών. Για την επίτευξη πνεύματος συναίνεσης στις πολιτικές για την αντιμετώπιση της κρίσης, η κυβέρνηση θα καλέσει εκπροσώπους επιχειρήσεων και εργαζομένων να υπογράψουν ένα κοινωνικό συμβόλαιο για όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Τα παραπάνω προωθούνται στο πνεύμα της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής, της αντιμετώπισης της φτώχειας και της προστασίας της απασχόλησης.

A. Δημοσιονομικές Πολιτικές

9. Η ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζει την ανάγκη εφαρμογής μιας πολυετούς εμπροσθοβαρούς προσπάθειας προσαρμογής, δοθέντων των πολύ υψηλών και διαρκώς διογκούμενων λόγων χρέους και δημοσιονομικού ελλείμματος. Θα ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην αγορά καθώς και για την εμπέδωση εμπιστοσύνης στους πιστωτές ότι η Ελλάδα θα ανακτήσει τον έλεγχο της δυναμικής του χρέους της. Η δυσκολία έγκειται στο γεγονός ότι οι πολιτικές για την αποκατάσταση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των τιμών, οι οποίες, στο πλαίσιο μιας νομισματικής ένωσης, πρέπει να βασιστούν σε μείωση του εγχωρίου κόστους και των τιμών, βραχυπρόθεσμα θα επιβαρύνουν την οικονομική δραστηριότητα, τα έσοδα της κυβέρνησης και τη δυναμική του χρέους. Ως εκ τούτου, η προσπάθεια πρέπει να λάβει χώρα σε μια περίοδο συρρικνωμένης οικονομικής δραστηριότητας, φυσικά επακόλουθης επιβράδυνσης των εσόδων και συγκυριακά υψηλών δαπανών. Ωστόσο, αποτελεί αδήριτη ανάγκη να δρομολογηθούν οι

κατάλληλες δημοσιονομικές πολιτικές και η οικονομία να εισέλθει σε μια σταθερή πορεία μελλοντικής ανάπτυξης. Είναι σαφές ότι ο δημόσιος τομέας έχει καταστεί υπερβολικά μεγάλος και πολυδάπανος και πρέπει να γίνει μικρότερος, πιο αποτελεσματικός και ευέλικτος και να προσανατολιστεί στην παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

10. Η δημοσιονομική στρατηγική έχει ως κεντρικό άξονα την τοποθέτηση του λόγου δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε πτωτική τροχιά από το 2013 και μετά καθώς και τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης αισθητά κάτω από το 3% του ΑΕΠ έως το 2014.

Προκειμένου να αποφευχθεί το αίσθημα κόπωσης λόγω των μεταρρυθμίσεων και να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη της αγοράς, η στρατηγική της κυβέρνησης όσον αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή είναι έντονα εμπροσθοβαρής. Όλα τα δημοσιονομικά μέτρα για το υπόλοιπο του 2010 και έως το 2012 έχουν προσδιοριστεί, και τα περισσότερα εξ αυτών θα ληφθούν εντός των προσεχών εβδομάδων. Δημοσιονομικά μέτρα για το 2013 έχουν επίσης προσδιοριστεί, με ένα μικρό υπόλοιπο το οποίο πρέπει να προσδιοριστεί σε επόμενους ελέγχους.

11. Ένα πολύ καλό ξεκίνημα έχει ήδη γίνει, με το έλλειμμα του πρώτου τριμήνου του 2010 να περιορίζεται σημαντικά. Όσο για το υπόλοιπο του 2010, επιπλέον μέτρα θα εφαρμοστούν πέρα από εκείνα που αναφέρονται στην Απόφαση και Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2010 καθώς και εκείνων που ανακοινώθηκαν το Μάρτιο του 2010 (Πίνακας 1). Τα τρία σημαντικότερα άμεσα μέτρα είναι η άμεση μείωση του λογαριασμού μισθοδοσίας του δημοσίου τομέα και των δαπανών για πληρωμές συντάξεων, καθώς και η περαιτέρω αύξηση του ΦΠΑ και κάποιων συγκεκριμένων ειδικών φόρων κατανάλωσης (μέτρα που συνδυασμένα με άλλα, αποδίδουν περαιτέρω εξοικονόμηση της τάξεως του 2½% του ΑΕΠ, ήδη από το 2010). Αυτό θα εξασφαλίσει ότι, παρά την ύφεση, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα περιοριστεί από περίπου 13,6 % του ΑΕΠ το 2009 σε 8,1 % του ΑΕΠ το 2010. Αυτές οι άμεσες, πολύ σημαντικές προσπάθειες καταδεικνύουν την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης αναφορικά με την αντιμετώπιση της πρόσφατης επιδείνωσης της ψυχολογίας της αγοράς και των μεγάλων δημοσιονομικών προκλήσεων και θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των δυσμενών κυκλικών εξελίξεων στα έσοδα αλλά και στην υποστήριξη ενδεχομένως αυξημένων κονδυλίων για την πληρωμή επιδομάτων ανεργίας. Αυτά τα μέτρα λαμβάνονται επιπλέον εκείνων που έχουν ήδη ληφθεί, τα οποία περιλαμβάνουν την πρώτη δόση της μείωσης των μισθολογικών δαπανών της κυβέρνησης και των δαπανών επιλεγμένων παροχών κοινωνικής ασφάλισης (με παράλληλη διασφάλιση των ελαχίστων ορίων), τη σημαντική μείωση των λειτουργικών δαπανών σε όλα τα υπουργεία, σημαντικά μέτρα που εξασφαλίζουν μόνιμα έσοδα, τους ειδικούς φόρους επί εξαιρετικά κερδοφόρων επιχειρήσεων και επί της ιδιοκτησίας μεγάλης ακίνητης περιουσίας, καθώς και επί των αγαθών πολυτελείας. Επομένως, η αποφασιστικότητα της κυβέρνησης είναι αταλάντευτη και θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για τη δίκαιη κατανομή των βαρών.

12. Για το 2011 και μετά έχουν προσδιοριστεί επιπλέον μέτρα αύξησης των εσόδων και μείωσης των δαπανών προκειμένου να εξασφαλιστούν οι δημοσιονομικοί στόχοι. Μαζί με την επίπτωση στο σύνολο του έτους των εμπροσθοβαρών μέτρων που παίρνονται στα μέσα του 2010, αυτά θα καλύπτουν τις ανάγκες προσαρμογής για το 2011 και προβλέπεται να ανέλθουν σε 4% του ΑΕΠ. Τα μέτρα προσαρμογής το 2012 θα συνεχιστούν ανερχόμενα σε 2 ½ % του ΑΕΠ ενώ το 2013 αναμένεται ότι θα είναι 2% του ΑΕΠ. Με δεδομένη την αναμενόμενη υποχώρηση του ΑΕΠ, το ονομαστικό

έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 7½% το 2011, με ενδεχομένως πιο σημαντικές ονομαστικές μειώσεις στα επόμενα χρόνια καθώς θα ξεκινάει η οικονομική ανάπτυξη.

- **Οι δαπάνες θα μειωθούν κατά ένα ισοδύναμο γύρω στο 7% του ΑΕΠ μέχρι το 2013.** Από την υιοθέτηση του ευρώ, η Ελλάδα έχει αυξήσει τις δαπάνες χωρίς τόκους κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένων των μισθολογικών δαπανών, της κατανάλωσης του δημοσίου και των κοινωνικού χαρακτήρα μεταβιβαστικών πληρωμών, δημιουργώντας ένα πολύ μεγάλος βάρος για το κράτος. Αυτό πρέπει να αντιστραφεί. Ως εκ τούτου, οι δαπάνες από μισθούς και επιδόματα θα πρέπει να περιοριστούν δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των πρωτογενών δαπανών του προϋπολογισμού και στη συνέχεια οι μισθοί και οι συντάξεις να παγώσουν σε ονομαστικούς όρους κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Η κυβέρνηση έχει επίσης προγραμματίσει και άλλες μειώσεις δημοσίων δαπανών, μεταξύ άλλων μέσω της πρόθεσης αντικατάστασης μόνο του 20% των συνταξιοδοτούμενων δημοσίων υπαλλήλων και μέσω της ενοποίησης των δήμων και τοπικών συμβουλίων. Είναι ζωτικής σημασίας το βάρος της προσαρμογής στο σκέλος των δαπανών να είναι κατανομημένο σε πολλά προγράμματα, ώστε ακόμη και οι επενδυτικές δαπάνες να πρέπει να εξορθολογιστούν και να στραφούν σε μια πιο εντατική και αποτελεσματική χρήση των πόρων των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής, στο βαθμό που είναι εφικτό. Ανεξάρτητες αξιολογήσεις θα ξεκινήσουν και θα πραγματοποιούνται από διεθνούς φήμης εμπειρογνώμονες της δημόσιας διοίκησης και των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων προκειμένου να εντοπιστούν οι κατάλληλες δράσεις για την ορθολογική οργάνωση της δημόσιας διοίκησης και η ορθότερη στόχευση των κοινωνικών προγραμμάτων έτσι ώστε οι πόροι να διοχετεύονται στις πλέον ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.
- **Τα έσοδα θα αυξηθούν κατά περίπου 4% του ΑΕΠ έως το 2013.** Έσοδα που προέρχονται από πολίτες υψηλότερων εισοδηματικών κλιμακίων θα περιλαμβάνουν την αύξηση (μέσω των κριτηρίων διαβίωσης) της φορολογίας των ελευθέρων επαγγελματιών, την αύξηση της φορολογίας των ειδών πολυτελείας, και (προσωρινά) πρόσθετους φόρους σε εξαιρετικά κερδοφόρες εταιρείες και υψηλής αξίας ακίνητα, όπως και άλλα μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής που περιλαμβάνονται στην προσφάτως εγκριθείσα φορολογική μεταρρύθμιση. Άλλες αυξήσεις των εσόδων θα περιλαμβάνουν τη διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ, την αύξηση των συντελεστών και την αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης σε κατηγορίες όπου η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης και όπου η αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού είναι χαμηλή. Πράσινοι φόροι και φόροι «υπέρ της υγείας» (όπως φόρος στην κατανάλωση του αλκοόλ και των τσιγάρων) θα διαδραματίσουν επίσης κάποιο ρόλο στην προσπάθεια για την αύξηση των εσόδων.

13. Εκτός από αυτά τα άμεσα δημοσιονομικά μέτρα για τον προϋπολογισμό, η κυβέρνηση έχει επίσης δρομολογήσει μια σειρά σημαντικών διαρθρωτικών δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων. Αυτές θα ενισχύσουν τη βιωσιμότητα, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του ελέγχου επί των εσόδων και των δαπανών:

- Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση:** Το σημερινό συνταξιοδοτικό σύστημα δεν είναι βιώσιμο και θα περιέλθει σε αδυναμία πληρωμών εάν δεν ληφθούν υπεύθυνα μέτρα προκειμένου να τεθεί σε μια υγιή βάση. Η κυβέρνηση έχει ξεκινήσει μια μεταρρύθμιση η οποία θα πρέπει να εγκριθεί πριν από τα τέλη Ιουνίου 2010. Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή θα εκπονήσει μια μελέτη προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι παράμετροι του νέου συστήματος διασφαλίζουν μακροπρόθεσμη αναλογιστική ισορροπία. Τα υπάρχοντα ασφαλιστικά ταμεία θα συγχωνευθούν σε τρία. Η μεταρρύθμιση θα εισάγει ένα νέο σύστημα το οποίο θα βασίζεται στην ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ εισφορών και παροχών, με ενιαίους κανόνες που θα ισχύουν κατ' αναλογία σε όλους τους σημερινούς και μελλοντικούς εργαζόμενους. Η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης θα οριστεί στα 65 έτη, αυξανόμενη παράλληλα με το προσδόκιμο ζωής. Οι παροχές θα πρέπει να τιμαριθμοποιούνται. Η μεταρρύθμιση επίσης θα περιορίσει την πρόωρη συνταξιοδότηση, ακόμα και για τους ασφαλισμένους προ του 1993, και θα περιορίσει τον κατάλογο των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών. Το νέο σύστημα θα προβλέπει επίσης μια σύνταξη κοινωνικού χαρακτήρα με εισοδηματικά κριτήρια για όλους τους πολίτες που βρίσκονται πάνω από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης, ώστε να παρέχεται ένα σημαντικό δίκτυο ασφαλείας, συμβατό με τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
- Μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας:** Η κυβέρνηση θα εφαρμόσει σύστημα διπλογραφικού λογιστικού ελέγχου των χρήσεων σε νοσοκομεία, την περιοδική δημοσίευση των ελεγμένων ισολογισμών, καθώς και βελτιώσεις στους μηχανισμούς τιμολόγησης και κοστολόγησης. Η κυβέρνηση προγραμματίζει επίσης να διαχωρίσει τον κλάδο υγείας από τον κλάδο συνταξιοδότησης, να συγχωνεύσει τα κονδύλια για την απλοποίηση του υπερβολικά κατακερματισμένου συστήματος, καθώς και να συγκεντρώσει όλες τις σχετικές με την υγεία δραστηριότητες υπό την αρμοδιότητα ενός μόνο υπουργείου.
- Φορολογική μεταρρύθμιση.** Η κυβέρνηση έχει νομοθετήσει ένα φορολογικό πλαίσιο που περιλαμβάνει σημαντικά στοιχεία προκειμένου να καταστεί το φορολογικό σύστημα πιο αποτελεσματικό και δίκαιο. Το σύστημα φορολογίας εισοδήματος έχει γίνει πιο προοδευτικό. Οι απαλλαγές και μειώσεις έχουν μειωθεί προκειμένου να διευρυνθεί η φορολογική βάση. Και μια σειρά από μεταρρυθμίσεις που έχουν εισαχθεί για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που περιλαμβάνουν την υιοθέτηση αυστηρότερων υποχρεώσεων για την έκδοση αποδείξεων για τον ΦΠΑ, την καθιέρωση τεκμηρίων διαβίωσης, και την εισαγωγή της τεκμηρίων φορολογίας. Η Κυβέρνηση θα αναθεωρήσει περαιτέρω το φορολογικό σύστημα προκειμένου να απλοποιηθεί και να αυξηθεί η αποδοτικότητά του.
- Φορολογική Διοίκηση:** Βελτιώσεις στη φορολογική διοίκηση ήδη εφαρμόζονται ενώ τεχνική βοήθεια έχει ήδη ληφθεί από το ΔΝΤ. Βραχυπρόθεσμα, η στρατηγική της κυβέρνησης θα επικεντρωθεί στην εξασφάλιση των εσόδων από τους φορολογούμενους με τα μεγαλύτερα εισοδήματα, στην αποτελεσματικότερη και αυστηρότερη εφαρμογή του νόμου, τον έλεγχο των ατόμων με υψηλό πλούτο καθώς και των αυτοαπασχολούμενων (όπου ο κίνδυνος φοροδιαφυγής είναι μεγαλύτερος), τη δίωξη των μεγαλύτερων παραβατών, την ενίσχυση της δήλωσης και πληρωμής του ΦΠΑ, καθώς και τη συλλογή του μεγαλύτερου ποσού των ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών. Μεσοπρόθεσμα, η Κυβέρνηση θα σχεδιάσει ένα

πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε βασικούς τομείς συμμόρφωσης και διοίκησης στο φορολογικό σύστημα που περιλαμβάνουν: δημιουργία και τήρηση ενός συνεκτικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνου στη συμμόρφωση (ειδικότερα, προετοιμασία μιας στρατηγικής συμμόρφωσης για το 2012), ανάπτυξη των υποδομών παροχής υπηρεσιών προς τους φορολογούμενους προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσπάθειες βελτίωσης της συμμόρφωσης, ουσιαστική βελτίωση των ενεργειών επιβολής του νόμου, ειδικά στα επίπεδα του ελέγχου, μέσω της χρήσης μεθόδων βασισμένων στην ιεράρχηση των κινδύνων και δημιουργία υποδομών κεντρικού στρατηγικού σχεδιασμού και διαχείρισης της φορολογικής και τελωνειακής διοίκησης.

- **Διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και δημοσιονομικό πλαίσιο.** Στην τεχνική βοήθεια από το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και των μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων του προϋπολογισμού θα υπάρξει αναδιάταξη προτεραιοτήτων προκειμένου για την αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε. Στο πλαίσιο αυτό: το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους θα είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων για τα στοιχεία της γενικής κυβέρνησης, η Κυβέρνηση θα εισάγει τυποποιημένες διαδικασίες ελέγχου για όλους τους δημόσιους φορείς με στόχο την αποτροπή της επανεμφάνισης χρεών, θα εξασφαλιστεί ότι όλοι οι προϋπολογισμοί για τη γενική κυβέρνηση θα ετοιμάζονται με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα δημοσιονομικής στρατηγικής και ότι θα κατατίθενται πριν από την έναρξη του δημοσιονομικού έτους, θα εισαχθεί μια προσέγγιση «από πάνω προς τα κάτω» στην κατάρτιση των προϋπολογισμών, οι οποίοι θα προβλέπουν ανώτατα όρια δαπανών, επαρκές αποθεματικό κινδύνου και μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δαπανών για τον Κρατικό Προϋπολογισμό, θα απαιτείται η σύνταξη συμπληρωματικού προϋπολογισμού για κάθε ενδεχόμενη υπέρβαση πέρα των προβλεπόμενων, θα τροποποιηθεί ο νόμος του 1995 για τη διαχείριση του προϋπολογισμού προκειμένου να ισχύσουν τα παραπάνω. Η κυβέρνηση θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τις ομάδες του ΔΝΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που παρέχουν τεχνική βοήθεια προκειμένου να εφαρμόσει τις συστάσεις που έχει ήδη γίνει και να υπάρξουν περαιτέρω βελτιώσεις κατά τη διάρκεια του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας μιας ανεξάρτητης αρχής παρακολούθησης των δημοσιονομικών που θα εντάσσεται στο Κοινοβούλιο.
- **Πλαίσιο Διαχείρισης Χρέους:** Η Κυβέρνηση θα επικαιροποιήσει τη στρατηγική και τα εργαλεία διαχείρισης του χρέους προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα πλαίσιο επαρκούς διαχείρισης του κινδύνου. Προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των αγορών και η επικοινωνία, η Κυβέρνηση σχεδιάζει να επανεξετάσει το πλαίσιο λειτουργίας καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου που αφορά στη διαχείριση του χρέους με σκοπό την διασφάλιση της διαφάνειας και της ικανότητας πρόβλεψης στις ενέργειες μας. Η κυβέρνηση έχει ήδη ζητήσει τεχνική βοήθεια στον τομέα αυτό από το ΔΝΤ.
- **Παροχή πληροφοριών για τα μεγέθη του δημοσίου τομέα συμπεριλαμβανομένων και στατιστικών θεμάτων:** Με την έναρξη της θητείας της τον Οκτώβριο του 2009, η νέα κυβέρνηση αμέσως ανακοίνωσε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2008 ήταν μεγαλύτερο από αυτό που είχε υποβληθεί και έπρεπε να επαναυπολογιστεί. Σε στενή συνεργασία με τη

Eurostat για την επεξεργασία και δημοσιοποίηση των στοιχείων, η Κυβέρνηση έχει ήδη λάβει διορθωτικά μέτρα για να αποτραπεί η επανεμφάνιση παρόμοιων προβλημάτων και έχει σχεδιάσει από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα σχέδιο δράσης για να αντιμετωπίσει τα εκκρεμή ζητήματα σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία. Σε αυτά τα μέτρα συμπεριλαμβάνεται η πλήρης ανεξαρτησία της Ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας, ενώ επαρκείς πόροι θα διατεθούν μέσα στα επόμενα χρόνια για τη βελτίωση των στατιστικών συστημάτων και για την αναζήτηση εγχώριας τεχνικής βοήθειας ώστε να υπάρξει ταχεία πρόοδος. Για αυτό το λόγο, τα μέτρα στο κοινό Σχέδιο Δράσης για τα στατιστικά στοιχεία της ελληνικής κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα εφαρμοστούν πλήρως. Στο μέλλον, οι Ελληνικές αρχές εγγυώνται ότι θα παρέχονται ακριβή δημοσιονομικά στοιχεία στο Ταμείο και τους Ευρωπαίους εταίρους. Επιπλέον, από τον Ιανουάριο του 2010, δημοσιεύονται έγκαιρες μηνιαίες εκθέσεις για τον προϋπολογισμό της κεντρικής κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Το ΓΛΚ θα αρχίσει να δημοσιεύει μηνιαία στοιχεία για τις δαπάνες των οποίων οι πληρωμές εκκρεμούν, συμπεριλαμβανομένων των καθυστερούμενων, από τον Ιούλιο του 2010. Επίσης θα εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας των στοιχείων της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών (ESA), που απαιτείται με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ όπως και για τη συγκέντρωση λεπτομερών στοιχείων για την απασχόληση στη Γενική Κυβέρνηση. Λεπτομερείς πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ για τους λειτουργικούς λογαριασμούς και τους ισολογισμούς των κυριότερων δημοσίων επιχειρήσεων.

14. Το πρόγραμμα θα παρακολουθείται στενά και εφόσον χρειαστεί, θα λαμβάνονται μέτρα. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει κινδύνους που προέρχονται από χαμηλότερα έσοδα, υψηλότερες κοινωνικές μεταβιβάσεις, περαιτέρω αρνητικές αναθεωρήσεις για το ρυθμό ανάπτυξης, πρόσθετα δημοσιονομικά βάρη από το δημόσιο και το χρηματοπιστωτικό τομέα, καθώς και υψηλότερες δαπάνες τόκων. Ωστόσο, αυτά είναι διαχειρίσιμα και η κυβέρνηση είναι έτοιμη να λάβει κατάλληλες δράσεις για τη διατήρηση των στόχων του προγράμματος, μεταξύ άλλων μέσω της έκτακτης μείωσης δαπανών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο. Ταυτόχρονα, υπάρχει και ενδεχόμενο για θετικότερες εξελίξεις. Οι προβλέψεις για το 2010-2011 βασίζονται σε επιφυλακτικές εκτιμήσεις για τα ληφθέντα μέτρα, καθώς μια θετική επίδραση στην εμπιστοσύνη μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ και μείωση των ασφαλιστρών κινδύνου της αγοράς, ενώ οι προσπάθειες διαχείρισης των εσόδων μπορεί να αποφέρουν περισσότερα έσοδα απ' ό, τι έχει ήδη προβλεφθεί στο πρόγραμμα. Εάν ανακάμψει η εμπιστοσύνη και η αγορά στηρίζει την Ελλάδα νωρίτερα από το αναμενόμενο ή η «ανταπόκριση της προσφοράς» στις μεταρρυθμίσεις είναι πιο δυναμική, τα οφέλη αυτά θα συμβάλλουν στη γρηγορότερη διόρθωση προς το επιθυμητό επίπεδο του ελλείμματος έτσι ώστε να επιτευχθεί ταχύτερα η επιστροφή σε τροχιά δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

B. Πολιτικές για τον χρηματοπιστωτικό τομέα

15. Παρά την παρούσα ισχυρή φερεγγυότητα των ελληνικών τραπεζών, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αντιμετωπίζει προκλήσεις. Η κεφαλαιακή βάση του συστήματος ενισχύθηκε σημαντικά το 2009, αυξανόμενη από 24 δις ευρώ σε 33 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένων κεφαλαιακών ενισχύσεων από το κράτος ύψους 3,8 δις ευρώ, κεφαλαιακών ενισχύσεων από τους μετόχους και παρακρατηθέντα κέρδη. Όλες οι τράπεζες ικανοποιούν το όριο κεφαλαιακής επάρκειας του 8% και η μέση κεφαλαιακή επάρκεια του συστήματος αυξήθηκε σε 11,7% στο τέλος του 2009. Παρόλα αυτά η δημοσιονομική κρίση και η αποδυνάμωση του οικονομικού περιβάλλοντος οδήγησαν σε αναστροφή του ρυθμού πιστωτικής επέκτασης και σε αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία έφτασαν το 7,7% στο τέλος του 2009, ενώ η κερδοφορία μειώθηκε και μπορεί για φέτος να γίνει αρνητική.

16. Η άμεση πρόκληση για τις τράπεζες είναι η διαχείριση των δύσκολων τρεχουσών συνθηκών ρευστότητας. Στο γενικότερο πλαίσιο της αναταραχής που επηρεάζει τις αγορές χρέους της ελληνικής κυβέρνησης, οι ελληνικές τράπεζες έχασαν την πρόσβασή τους στη διατραπεζική αγορά για τη χρηματοδότηση των λειτουργιών τους από το τέλος του 2009. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους στη διατραπεζική αγορά δεν ανανεώθηκαν, ή ανανεώθηκαν με υψηλό κόστος, ενώ παρατηρήθηκε και μια μετρίου μεγέθους εκροή καταθέσεων τους πρώτους μήνες του 2010, γεγονός που έθεσε τη ρευστότητα πολλών ελληνικών τραπεζών υπό πίεση. Ως αποτέλεσμα, οι τράπεζες βασίστηκαν όλο και περισσότερο στις πηγές αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Για να βοηθήσει τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν αυτές τις δύσκολες συνθήκες η κυβέρνηση παρέτεινε τη διάρκεια του πακέτου ενίσχυσης του τραπεζικού συστήματος από τις αρχές του 2009 (€28 δις, από τα οποία €11 δις είχαν χρησιμοποιηθεί μέχρι τα τέλη του 2009), με στόχο την παροχή ποσού ύψους 17 δις ευρώ σε επιπλέον ρευστότητα ενώ θέτει σε εφαρμογή και περαιτέρω επέκταση του πακέτου ενίσχυσης, υπό την επιφύλαξη της έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εντός του υφιστάμενου πλαισίου του Ευρωσυστήματος, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να παρέχουν στήριξη σε πιστωτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, αλλά παραμένουν φερέγγυα. Σε περίπτωση που δοθεί τέτοια στήριξη από την Τράπεζα της Ελλάδας, θα είναι πλήρως εγγυημένη από το Ελληνικό Δημόσιο κατά τρόπο που να συνάδει με τις σχετικές απαιτήσεις της ΕΚΤ και της ΕΕ.

17. Η κυβέρνηση και η Τράπεζα της Ελλάδος θέτουν επίσης σε εφαρμογή ένα νέο δίκτυο ασφαλείας με στόχο τη διασφάλιση ενός υγιούς επιπέδου κεφαλαίου για τις τράπεζες και κατά συνέπεια τη βελτίωση των συνθηκών ώστε να στηριχθεί η πραγματική οικονομία. Προβλέποντας ότι οι τράπεζες μπορεί να υποστούν περαιτέρω δυσμενείς επιπτώσεις στην κερδοφορία τους, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή τους θέση, η κυβέρνηση θα θεσπίσει (μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010, ως σημείο αναφοράς) μέσω συγκεκριμένης νομοθεσίας και μετά από διαβούλευση με το ΔΝΤ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΚΤ, ένα πλήρως ανεξάρτητο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ). Οι υπεύθυνοι για τις αποφάσεις του ΤΧΣ θα είναι ανεξάρτητα άτομα με αναγνωρισμένο κύρος στα χρηματοπιστωτικά θέματα, οι οποίοι θα διορίζονται από την κυβέρνηση και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ο οποίος θα έχει την ευθύνη των περισσότερων διορισμών).

18. Ο πρωταρχικός σκοπός του ΤΧΣ είναι η διαφύλαξη της φερεγγυότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα και κατά συνέπεια της δυνατότητάς του να στηρίξει την ελληνική

οικονομία, παρέχοντας κεφάλαιο στις τράπεζες εφόσον χρειαστεί. Σε κάθε περίπτωση που οι εποπτικές αρχές αξιολογούν ότι υπάρχει πιθανότητα το κεφάλαιο μιας τράπεζας να πέσει κάτω από το επαρκές επίπεδο, οι μέτοχοι θα πρέπει να συνεισφέρουν άμεσα νέο κεφάλαιο, ή να λάβουν προσωρινό κεφάλαιο από το ΤΧΣ. Αν στη συνέχεια οι τράπεζες δεν είναι σε θέση να αντλήσουν από μόνες τους άμεσα επιπλέον κεφάλαιο και να αποπληρώσουν το ΤΧΣ, θα πρέπει να γίνει αναδιάρθρωσή τους υπό την αιγίδα του ΤΧΣ και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ για τον ανταγωνισμό και τις κρατικές ενισχύσεις.

19. Επίσης, θα ενισχυθούν και άλλα στοιχεία του δικτύου ασφαλείας για το χρηματοπιστωτικό τομέα. Η νομοθεσία για την αναδιάρθρωση των χρεών των επιχειρήσεων και η παρούσα νομοθετική πρόταση για την αναδιάρθρωση των χρεών των νοικοκυριών θα συνάδουν με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές με στόχο τη διασφάλιση της πιστωτικής πειθαρχίας, την προστασία των δικαιωμάτων των πιστωτών και των δανειοληπτών και τη διαφύλαξη των πληροφοριών σχετικά το ιστορικό φερεγγυότητας των δανειοληπτών.

20. Η Τράπεζα της Ελλάδος θα εντείνει την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και θα αυξήσει τους διαθέσιμους πόρους για την εποπτεία. Αυτό περιλαμβάνει και αύξηση της συχνότητας και της ταχύτητας υποβολής στοιχείων και την περαιτέρω ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για συχνούς ελέγχους ακραίων συνθηκών (stress tests). Θα αυξηθεί το προσωπικό τόσο για επιτόπιους ελέγχους όσο και για ελέγχους εξ αποστάσεως, λαμβάνοντας επίσης υπόψη και τις νέες αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος αναφορικά με την εποπτεία των ασφαλιστικών οργανισμών. Θα εισαχθεί επιπλέον ευελιξία στη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων και θα χορηγηθεί σε όλο το προσωπικό της Τράπεζας της Ελλάδος ισχυρή νομική προστασία για τις ενέργειες που εκτελούνται με καλή πίστη.

21. Θα διατηρηθεί η στενή συνεργασία με τις εποπτικές αρχές των κρατών προέλευσης και των κρατών υποδοχής σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη διασυνοριακή εποπτεία. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές έχουν πλήρη επίγνωση της σημαντικής παρουσίας των ελληνικών τραπεζών σε χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (ΝΑΕ), έχουν υπογραφεί μια σειρά από μνημόνια συνεννόησης με τις εποπτικές αρχές των χωρών υποδοχής (τόσο με χώρες της ΕΕ όσο και με μη κράτη-μέλη). Επίσης, θα εντατικοποιηθεί η επικοινωνία με τις ρυθμιστικές αρχές στις χώρες της ΝΑΕ αναφορικά με τις εκτιμήσεις του κινδύνου και τα σχέδια έκτακτης ανάγκης για παροχή ρευστότητας.

Γ. Διαρθρωτικές Πολιτικές

22. Οι διαρθρωτικές πολιτικές ενισχύονται προκειμένου να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και να εξέλθουμε γρήγορα από την κρίση. Οι πολιτικές αυτές θα ενισχύσουν την ευελιξία και την παραγωγική ικανότητα της οικονομίας, θα διασφαλίσουν την αποκατάσταση των μισθών και των τιμών και στη συνέχεια θα διατηρήσουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα και, σταδιακά, θα αλλάξουν τη διάρθρωση της οικονομίας προς ένα μοντέλο ανάπτυξης περισσότερο βασισμένο στις επενδύσεις και στις εξαγωγές. Η ελληνική κυβέρνηση θα συνεργαστεί στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΚΤ με στόχο την προώθηση των μεταρρυθμίσεων, όπως καθορίζονται στο μνημόνιο συνεννόησης

που επισυνάπτεται στο παρόν Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής (ΜΟΧΠ).
Ειδικότερα:

- **Ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης.** Κατακερματισμένες πρακτικές απασχόλησης θα αλλάξουν μέσω της αναδιοργάνωσης των διαδικασιών πρόσληψης και της ολοκλήρωσης της ενιαίας αρχής πληρωμών για τους μισθούς. Θα εισαχθεί ένα απλουστευμένο σύστημα αποδοχών, με στόχο την εξοικονόμηση πόρων, που θα καλύπτει τους βασικούς μισθούς και όλα τα επιδόματα και θα ισχύει για όλους τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα. Οι πρακτικές προμηθειών θα βελτιωθούν με στόχο τη ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη διασφάλιση της διαφάνειας. Το σύστημα υγείας, όπου σημειώθηκαν σημαντικές υπερβάσεις δαπανών, θα αναθεωρηθεί μέσω μεταρρυθμίσεων στους τομείς της διαχείρισης, των λογιστικών πρακτικών και της χρηματοδότησης. Η αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης θα εφαρμοστεί με στόχο τη μείωση του αριθμού των τοπικών διοικήσεων και των αιρετών υπάλληλων. Η κυβέρνηση θα συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ξεκινήσει μια ανεξάρτητη εξωτερική λειτουργική αξιολόγηση της δημόσιας διοίκησης σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα συμβάλουν στην καθορισμό προτεραιοτήτων για τις κυβερνητικές δράσεις και θα ενισχύσουν τον αγώνα κατά της σπατάλης και της διαφθοράς σε ολόκληρη τη δημόσια διοίκηση.
- **Ενίσχυση της αγοράς εργασίας και της εισοδηματικής πολιτικής.** Σε εναρμόνιση με τη μείωση των μισθών του δημόσιου τομέα, οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα πρέπει να γίνουν πιο ευέλικτοι ώστε να καταστεί δυνατή η συγκράτηση του κόστους για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο. Μετά από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους εντός του πλαισίου της κοινοτικής νομοθεσίας, η κυβέρνηση θα μεταρρυθμίσει το νομικό πλαίσιο για τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης και της εξάλειψης της ασυμμετρίας στη διαιτησία. Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για τη θέσπιση ελάχιστων μισθών για νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας προκειμένου να προωθηθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης για ειδικές ομάδες που βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο, όπως οι νέοι και οι μακροχρόνια άνεργοι. Παράλληλα, η κυβέρνηση θα εφαρμόσει το νέο σύστημα ελέγχου για την αδήλωτη εργασία και θα εκσυγχρονίσει τους θεσμούς της αγοράς εργασίας. Η νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης θα αναθεωρηθεί, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων περί παράτασης της περιόδου μαθητείας, των κανόνων που διέπουν τις ομαδικές απολύσεις και της διευκόλυνσης της ευρύτερης χρήσης της μερικής απασχόλησης. Τα περιθώρια βελτίωσης της στόχευσης των κοινωνικών δαπανών θα αναθεωρηθούν προκειμένου να ενισχυθεί το κοινωνικό δίκτυ ασφαλείας για τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
- **Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές.** Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει σύντομα νομοθεσία για τη θέσπιση σημείων εξυπηρέτησης μιας στάσης (one-stop shops) για την έναρξη νέων επιχειρήσεων με στόχο τη μείωση των διαδικασιών, του κόστους και των καθυστερήσεων. Θα εισαχθεί νομοθεσία για τη μείωση των αδειών και άλλων δαπανών για τη βιομηχανία. Η κυβέρνηση θα εφαρμόσει πλήρως τα βασικά βήματα της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις υπηρεσίες το 2010, κυρίως σε τομείς προτεραιότητας, όπως ο τουρισμός, η εκπαίδευση και το λιανικό εμπόριο. Κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους, θα απελευθερωθούν κλειστά επαγγέλματα με την μείωση των

καθορισμένων αμοιβών και άλλων περιορισμών για τους δικηγόρους, τα φαρμακεία, τους συμβολαιογράφους, τους μηχανικούς, τους αρχιτέκτονες, τις οδικές μεταφορές και τους λογιστές. Επίσης, ο ρόλος της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού θα ενισχυθεί. Οι αγορές δικτύων θα απελευθερωθούν σταδιακά, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, ενισχύοντας παράλληλα τις ρυθμιστικές αρχές σε αυτούς τους τομείς σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές πολιτικές.

- **Διαχείριση και αποκρατικοποίηση κρατικών επιχειρήσεων.** Οι κρατικές επιχειρήσεις πρέπει να υπόκεινται σε μεγαλύτερη διαφάνεια με στόχο την αύξηση της αποδοτικότητά τους και τη μείωση των ζημιών τους. Ως πρώτο βήμα, οι οικονομικές καταστάσεις για το 2009 των δέκα κρατικών επιχειρήσεων με τις μεγαλύτερες ζημιές, αφού ελεγχθούν από ορκωτούς λογιστές, θα δημοσιευθούν στο διαδίκτυο. Θα συνταχθεί ένα χρονοδιάγραμμα και σχέδιο δράσης για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των μεγαλύτερων ζημιολόγων επιχειρήσεων, κυρίως στον τομέα των σιδηροδρόμων και των μέσων μαζικής μεταφοράς. Το εν λόγω σχέδιο δράσης θα περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για τη μείωση του κόστους, μεταξύ των οποίων είναι ο εξορθολογισμός των εξυπηρετούμενων δικτύων και η αύξηση των τιμολογίων. Η κυβέρνηση θα επανεξετάσει την αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας, συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων που ανήκουν σε δημόσιες επιχειρήσεις ή στην κυβέρνηση. Η κυβέρνηση θα εξετάσει περαιτέρω τη δυνατότητα βελτίωσης της εταιρικής διακυβέρνησης και ενίσχυσης της εποπτείας της κρατικής ιδιοκτησίας.
- **Η βελτίωση της απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.** Η κυβέρνηση θα συνεργαστεί στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να αυξήσει το ποσοστό απορρόφησης των κονδυλίων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση εξαμηνιαίων στόχων για τις αιτήσεις πληρωμών βασισμένων στο Σύστημα Διαχείρισης Πληροφοριών και μετρήσιμων με πιστοποιημένα στοιχεία και με την υιοθέτηση ενός συστήματος «γρήγορης παραγωγής έργων» το οποίο θα περιλαμβάνει προθεσμίες για κάθε στάδιο της έγκρισης και εφαρμογής των έργων. Θα υποβάλλονται τουλάχιστον δέκα μεγάλα έργα ανά έτος. Στο πλαίσιο του συνολικού κονδυλίου δημοσίων επενδύσεων που συμφωνήθηκαν στο παρόν πρόγραμμα, θα δημιουργηθεί ένας κεντρικός λογαριασμός που θα χρησιμοποιείται για πιστώσεις του προϋπολογισμού για το κομμάτι της εθνικής συγχρηματοδότησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Μια ειδική ομάδα κρούσης θα δημιουργηθεί μέσα στην Επιτροπή με στόχο την εξασφάλιση της ταχύτερης παράδοσης έργων υψηλής ποιότητας.

IV. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

23. Οι ανάγκες χρηματοδότησης του προγράμματος αναμένεται να καλυφθούν με τη χρηματοδοτική στήριξη από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του Ευρώ και το ΔΝΤ, ενισχύοντας παράλληλα την πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων. Παρά τη σημαντική δημοσιονομική προσαρμογή, προβλέπουμε ένα χρηματοδοτικό έλλειμμα της τάξεως των 110 δις ευρώ για την περίοδο του προγράμματος, το οποίο προβλέπεται να καλυφθεί με αντίστοιχα διμερή δάνεια στήριξης από τους εταίρους στην Ευρωζώνη (80 δις ευρώ) και μέσω της στήριξης του ΔΝΤ (30 δις ευρώ). Η Ελλάδα θα

αξιοποιήσει τους πόρους αυτούς παράλληλα, καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, αντλώντας χρηματοδότηση από τα διμερή δάνεια και το ΔΝΤ σε αναλογία 8 προς 3 για κάθε έμβασμα (που μετράται με τη συναλλαγματική ισοτιμία του προγράμματος). Η αποφασιστική εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος θα συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των αγορών. Αν η δημοσιονομική προσαρμογή προχωρήσει ταχύτερα από το αναμενόμενο ή αν οι συνθήκες της αγοράς βελτιωθούν, η κυβέρνηση αντίστοιχα δεν θα χρειαστεί να αντλήσει το σύνολο των κεφαλαίων από το μηχανισμό στήριξης της ΕΕ και ΔΝΤ.

V. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

24. Η πρόοδος εφαρμογής των πολιτικών στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος θα παρακολουθείται μέσω τριμηνιαίων (και συνεχών) ποσοτικών κριτηρίων απόδοσης (Κ.Α.), καθώς και ενδεικτικών στόχων, διαρθρωτικών σημείων αναφοράς, αναθεωρήσεων του προγράμματος και ρητρών. Τα κριτήρια αυτά αναφέρονται λεπτομερώς στους πίνακες 2 και 3. Οι ποσοτικοί στόχοι μέχρι το Δεκέμβριο του 2010 είναι κριτήρια απόδοσης (Κ.Α.). Οι στόχοι για την περίοδο 2011-2013 είναι ενδεικτικοί και θα μετατραπούν σε Κ.Α. για το 2011 κατά τη δεύτερη αναθεώρηση του προγράμματος πριν από το τέλος του 2010. Ένα κοινό Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ ορίζει, κυρίως, τις διαρθρωτικές πολιτικές που προτείνονται στο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και θέτει ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο για την εφαρμογή τους.

25. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η Τράπεζα της Ελλάδος θα εκτελέσει μία αξιολόγηση των διασφαλίσεων σύμφωνα με την πολιτική διασφαλίσεων του ΔΝΤ. Σε αυτό το πλαίσιο και για να διευκολυνθεί η έγκαιρη ολοκλήρωση της αξιολόγησης, οι αρχές έχουν παραχωρήσει τις απαιτούμενες πληροφορίες ώστε η αξιολόγηση να ξεκινήσει και έχουν ήδη εξουσιοδοτήσει εξωτερικούς ελεγκτές για να παράσχουν πληροφορίες και να προβούν σε συζητήσεις με το προσωπικό του ΔΝΤ. Σχετικά με αυτό, και δεδομένου ότι οι πληρωμές από το ΔΝΤ θα χρησιμοποιηθούν για άμεση στήριξη του προϋπολογισμού, ένα μνημόνιο συνεννόησης μεταξύ της κυβέρνησης και της Τράπεζας της Ελλάδος θα καθιερώσει ένα ξεκάθαρο πλαίσιο για τη μορφή που θα πάρει η αποπληρωμή της χρηματοδότησης από το ΔΝΤ και η εξυπηρέτηση των τόκων και άλλων χρεώσεων. Ως μέρος αυτών των ρυθμίσεων, οι εκταμιεύσεις του Ταμείου θα κατατίθενται σε έναν ενιαίο δημόσιο λογαριασμό της κυβέρνησης στην Τράπεζα της Ελλάδος προς χρήση.

Πίνακας 1. Ελλάδα. Δημοσιονομικά μέτρα που περιλαμβάνει το πρόγραμμα

2010

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		<i>% του ΑΕΠ</i>
	Έσοδα	0,5
Αύξηση του ΦΠΑ	800	0,3
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	200	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα	200	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα ποτά	50	0,0
	Έξοδα	1,9
Μείωση του μισθολογικού κόστους μέσω μείωσης 13 ^ο και 14 ^ο μισθού και τα επιδομάτων	1100	0,5
Ενδιάμεση κατανάλωση	700	0,3
Μειώσεις στις συντάξεις (στις υψηλότερες συντάξεις)	350	0,1
Αναστολή της β' δόσης του επιδόματος αλληλεγγύης	400	0,2
Μείωση των συντάξεων μέσω της μείωσης της 13 ^{ης} και 14 ^{ης} σύνταξης	1500	0,6
Μείωση των δημόσιων επενδύσεων	500	0,2
	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	2,5

2011

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		<i>% του ΑΕΠ</i>
Μεταφορά επίπτωσης από το προηγούμενο έτος		1,1
Αύξηση του ΦΠΑ	1000	0,4
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	250	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα	300	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα ποτά	50	0,0
Μείωση του μισθολογικού κόστους μέσω μείωσης 13 ^{ου} και 14 ^{ου} μισθού και επιδομάτων	400	0,2
Μείωση των συντάξεων μέσω της μείωσης της 13 ^{ης} και 14 ^{ης} σύνταξης	500	0,2
Έσοδα		2,2
Φορολόγηση των αυθαιρέτων κτισμάτων	800	0,4
Φόρος πολυτελείας	100	0,0
Λογιστικός προσδιορισμός εισοδήματος	50	0,0
Δικαιώματα τυχερών παιγνίων	200	0,1
Άδειες τυχερών παιγνίων	500	0,2
Ειδική εισφορά σε κερδοφόρες επιχειρήσεις	600	0,3
Τέλος διατήρησης ημιυπαίθριων	500	0,2
ΦΠΑ – αλλαγές στις υποκατηγορίες και διεύρυνση της βάσης	1000	0,4
Πράσινα τέλη	300	0,1
Τεκμήρια φορολόγησης	400	0,2
Αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων	400	0,2
Φορολογία των αμοιβών σε είδος (αυτοκίνητα)	150	0,1
Έξοδα		1,0
Ενδιάμεση κατανάλωση	300	0,1
Εξοικονόμηση από την εισαγωγή ενοποιημένου συστήματος πληρωμής μισθών Δημοσίου	100	0,0
Πάγωμα συντάξεων	100	0,0
Εξοικονόμηση πόρων από τον «Καλλικράτη»	500	0,2
Μειώσεις στις συντάξεις (στις υψηλότερες συντάξεις)	150	0,1
Μείωση των δημόσιων επενδύσεων	500	0,4
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΗ		9650 4.3

2012

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		% του ΑΕΠ
	<i>Έσοδα</i>	0,7
Ειδικοί φόροι κατανάλωσης μη-αλκοολούχων ποτών	300	0,1
Άδειες τυχερών παιγνίων	225	0,1
Δικαιώματα τυχερών παιγνίων	400	0,2
ΦΠΑ – διεύρυνση βάσης	300	0,1
Τεκμήρια φορολόγηση	100	0,0
Αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων	200	0,1
	<i>Έξοδα</i>	1,2
Μείωση προσλήψεων δημοσίων υπαλλήλων πέραν του 5:1	600	0,3
Επιδόματα ανεργίας (με βάση ελάχιστα μέσα διαβίωσης)	500	0,2
Πάγωμα συντάξεων	250	0,1
Εξοικονόμηση πόρων από τον «Καλλικράτη»	500	0,2
Μείωση πληρωμών προς στις δημόσιες επιχειρήσεις	800	0,4
Μείωση των δημοσίων επενδύσεων	500	0,2
	<i>Μη-καθορισμένα μέτρα για λειτουργικά έξοδα</i>	0,4
	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	2,4

2013

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		% του ΑΕΠ
	<i>Έσοδα</i>	-0,3
Τεκμήρια φορολόγησης	100	0,0
Άδειες τυχερών παιγνίων	-725	-0,3
	<i>Έξοδα</i>	0,5
Μείωση των προσλήψεων των δημοσίων υπαλλήλων πέραν του 5:1	500	0,2
Πάγωμα συντάξεων	200	0,1
Εξοικονόμηση πόρων από τον «Καλλικράτη»	500	0,2
	<i>Μη-καθορισμένα μέτρα</i>	4200
	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	2,0

2014

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		% του ΑΕΠ
	<i>Προσωρινά μέτρα</i>	-0,4
Ειδική εισφορά σε κερδοφόρες επιχειρήσεις (διακοπή των προσωρινών μέτρων)	-600	-0,2
Φορολόγηση των αυθαίρετων κτισμάτων (διακοπή των προσωρινών μέτρων)	-450	-0,2
	<i>Μη-καθορισμένα μέτρα</i>	5750
	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	4700
	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΤΡΑ 2010 - 2014	30000
		13,0

Πίνακας 2. Ελλάδα: Ποσοτικά Κριτήρια Επίδοσης (σε δις Ευρώ, εκτός και αν αναφέρεται άλλο)

	Κριτήρια απόδοσης			Ενδεικτικοί στόχοι					
	Ιουν-10 Progr. 1/	Σεπ-10 Progr. 1/	Δεκ-10 Progr. 1/	Ιουν-10 Progr. 1/	Σεπ-10 Progr. 1/	Δεκ-10 Progr. 1/	Δεκ-11 Progr. 2/	Δεκ-12 Progr. 3/	Δεκ-13 Progr. 4/
1. Όριο στο προσαρμοσμένο πρωτογενές έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης σε ταμειακή βάση	-5,0	-4,0	-5,7	..	..	..	-2,1	2,4	7,4
2. Όριοι στις πρωτογενείς δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού	34	50	67	..	..	..	67	68	69
3. Όριο στη συσσώρευση νέων χρεών από τη γενική κυβέρνηση 5/	..	..	..	0	0	0	0	0	0
4. Όριο στο απόθεμα χρέους της κεντρικής κυβέρνησης	342	342	342	..	..	..	365	..	..
5. Όριο στις νέες εγγυήσεις από την κεντρική κυβέρνηση	2,0	2,0	2,0	..	..	..	1,0	0,0	0,0
6. Όριο στη συσσώρευση νέων χρεών από πληρωμές χρέους τρίτων ή εγγυήσεων από τη γενική κυβέρνηση από πολυμερή ή διμερή σχήματα πιστώσεων 5/	0	0	0	..	..	..	0	0	0

1/ Σωρευτικά από 1 Ιανουαρίου (εκτός κι αν αναφέρεται άλλο).

2/ Σωρευτικά από 1 Ιανουαρίου 2011 (εκτός κι αν αναφέρεται άλλο).

3/ Σωρευτικά από 1 Ιανουαρίου 2012 (εκτός κι αν αναφέρεται άλλο).

4/Σωρευτικά από 1 Ιανουαρίου 2013 (εκτός κι αν αναφέρεται άλλο).

5/ Εφαρμόζεται σε συνεχή βάση από 30 Απριλίου 2010.

Πίνακας 3. Ελλάδα: Διαρθρωτικά μέτρα για το 2010 1/

Μέτρα	Ημερομηνία	Μακροοικονομική σημασία
Προηγούμενες δράσεις		
1. Μείωση των δαπανών για μισθούς και συντάξεις μέσω της περικοπής επιδομάτων σε μισθούς και συντάξεις (εκτός από τις κατώτατες).		Βελτιώνει την βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, επηρεάζει τις εξελίξεις στη διαμόρφωση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα.
2. Αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ από 21% σε 23% και του μειωμένου συντελεστή από 10% σε 11% και των ειδικών φόρων σε ποτά, τσιγάρα και καύσιμα με απόδοση τουλάχιστον 1,25 δις ευρώ μέσα στο 2010		Βελτιώνει την βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
3. Ορισμός ομάδας και επικεφαλής στο ΓΛΚ με ευθύνη τη συγκέντρωση σε ταμειακή βάση στοιχείων της Γενικής Κυβέρνησης.		Καθιέρωση αρμοδιοτήτων για την εντός του έτους δημοσιονομική επίβλεψη της γενικής κυβέρνησης.
Διαρθρωτικοί στόχοι		
Τέλος Ιουνίου 2010		
1. Δημιουργία ενός ανεξάρτητου Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) για τη διατήρηση της ευρωστίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και έτσι της δυνατότητας ενίσχυσης της Ελληνικής οικονομίας με την παροχή κεφαλαιακής ενίσχυσης στις τράπεζες εάν χρειασ		Ενισχύει τη σταθερότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.
2. Υιοθέτηση και έναρξη εφαρμογής της αναδιοργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης με στόχο τη μείωση του αριθμού των τοπικών αυτοδιοικήσεων και των εκλεγμένων/διορισμένων στελεχών (Καλλικράτης)		Βελτιώνει την βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
3. Κατάθεση τροποποιήσεων στο Νόμο 2362/1995 ώστε (i) το ΥΠΟΙΚ να πρέπει να παρουσιάζει τριετή δημοσιονομική στρατηγική και προϋπολογισμό, (ii) να εισαχθεί μια προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω στην κατάρτιση του προϋπολογισμού με όρια δαπανών στον Κρατικό		Βελτιώνει την αξιοπιστία του προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής.
4. Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή πρέπει να παρουσιάσει έκθεση για την αξιολόγηση του εάν οι παράμετροι του νέου συστήματος ενισχύουν σημαντικά τη μακροπρόθεσμη αναλογιστική ισορροπία.		Μειώνει το δημοσιονομικό κόστος της γήρανσης και βελτιώνει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Αυξάνει τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.
Τέλος Σεπτεμβρίου 2010		
1. Υιοθέτηση μιας συνολικής μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού συστήματος που να περιορίζει την προβλεπόμενη αύξηση των δημοσίων δαπανών για συντάξεις κατά την περίοδο 2010-60 σε 2,5% του ΔΕΠ		Βελτιώνει την βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
2. Καθιέρωση της καταγραφής των δεσμεύσεων σε όλα τα υπουργεία και δημόσιους οργανισμούς. Δημοσιοποίηση μηνιαίων στοιχείων της γενικής κυβέρνησης για την ετήσια εξέλιξη τους (συμπεριλαμβανομένων των ανεξόφλητων νοσίων)		Μειώνει τις υπερβάσεις δαπανών.
3. Δημοσιοποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων για το 2009 των δέκα πιο ελλειμματικών δημοσίων επιχειρήσεων, ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές, στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών		Αυξάνει τη διαφάνεια σε σχέση με τους κινδύνους που απειλούν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.
4. Εφαρμογή ενός αποτελεσματικού σχήματος διαχείριση έργου (συμπεριλαμβανομένης της αυστηρής εποπτείας από το ΥΠΟΙΚ και πέντε ομάδες εμπειρογνομόνων) για την εφαρμογή ενός σχεδίου πάταξης της φοροδιαφυγής ώστε να ενισχυθεί η φορολογική συμμόρφωση μέσα από την ενίσχυση του εισπρακτικού μηχανισμού και την είσπραξη ανείσπρακτων οφειλών από τους μεγαλύτερους οφειλέτες - σε συντονισμό με τα ασφαλιστικά ταμεία, την αναδιοργάνωση μιας μονάδας για τους μεγαλύτερους φορολογούμενους που να εστιάζει σε αυτούς που συνεισφέρουν τα μεγαλύτερα ποσά στα έσοδα, ένα ισχυρό πρόγραμμα ελέγχων για την καταπολέμηση της συστηματικής φοροδιαφυγής από άτομα με μεγάλο πλούτο και ελεύθερους επαγγελματίες με υψηλά εισοδήματα, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής δίωξης των μεγαλύτερων παραβατών των		Βοηθά στην επίτευξη των στόχων για τα έσοδα και ενισχύει τη βιωσιμότητα της προσαρμογής διευρύνοντας την κατανομή του κόστους προσαρμογής.
Τέλος Δεκεμβρίου 2010		
1. Δημοσιοποίηση μιας λεπτομερούς έκθεσης από το ΥΠΟΙΚ σε συνεργασία με την ενιαία αρχή πληρωμής για τη δομή και το επίπεδο των αμοιβών και το μέγεθος και τη δυναμική της απασχόλησης στο γενικό κυβερνητικό		Μειώνει την κλιμάκωση στις αμοιβές. Βελτιώνει τη διαφάνεια στην απασχόληση στο δημόσιο τομέα.
2. Υιοθέτηση νέου Κανονισμού Στατιστικών Υποχρεώσεων για τις υπηρεσίες που συμμετέχουν στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα.		Ενισχύει την εμπιστοσύνη στα δημοσιονομικά στοιχεία και υποστηρίζει τη διαμόρφωση δημοσιονομικής πολιτικής.
3. Προετοιμασία ενός προγράμματος αποκρατικοποιήσεων για την πώληση περιουσιακών στοιχείων και επιχειρήσεων που ανήκουν στο κράτος με στόχο την είσπραξη 1 δις ευρώ ανά έτος την περίοδο 2011-2013.		Μειώνει την κρατική παρέμβαση στην πραγματική οικονομία, βελτιώνει την αποτελεσματικότητα στην αγορά και μειώνει υπερβάσεις στον προϋπολογισμό.

1/ Οι διαρθρωτικοί στόχοι για το 2011 θα καθοριστούν στις αξιολογήσεις στο τέλος Σεπτεμβρίου και τέλος Δεκεμβρίου 2010.

